

Naročniki plačajo mesečno 26 Din, za izposojništvo 40 Din.

Uredništvo:

Ljubljana, Kranjska ulica 5. Telefon Nov. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 12. Telefon št. 440.
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon Nov. 190.
Rokopisi se ne vračajo. - Oglaš po tarifi.

JUTRO

Upravištev: Ljubljana, Prešernova ul. 54.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inzeratni oddelki: Ljubljana, Prešernova ulica 4. Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. Telefon št. 455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica št. 2. Telefon št. 190.
Računi pri pošti črk. zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha črko 78.180; Wies Nr. 105.241.

Ljubljana, 5. junija.

Pred državni svet prihaja zakonski osnutek, ki vsebuje veliki načrt za pozgodovanje onega terena v državi, ki nima gozda, pa je tudi sicer domala povsem neproduktivni. Načrt napoveduje izvrševanje onih nalog, ki so bile od vsega početka v naši državi najbolj aktualne za izvrševanje gospodarskih nalog, ki so in ostanejo poleg upravne sanacije naš centralni problem. Zato se mora pozgodovati za največjim zadoščenjem, da je vprašanje pozgodovanja stopilo v stadij realizacije.

Naša država ima razmeroma velik del svoje površine porastel z gozdom. Toda gozd je v državi razporejen zelo neenakomerno; največ ga je v Sloveniji, zapadni Hrvatski in Bosni, kjer je blizu polovica areala pokrita z njim. Toda imamo predele, kjer sploh ni gozda ali pa tako malo, da sploh ne prihaja v poštev. To je v prvi vrsti Vojvodina, potem je Južna Srbija in naposled Kras na zapadu, v bližini Jadrana. Ali dočim je v Vojvodini namesto gozda najboljša plodna zemlja, največ v njivi, v manjši meri v travnikih, pa je na jugu in v Primorju ter njegovem bližnjem zaledju namesto gozda zemlja ali povsem gola, sam kamen, tako da se pokrajina ne razlikuje mnogo od prave puščave, ali pa je, kakor na primer na jugu v Makedoniji, pokrita z bomo travo, ki pa se v vročih poletnih mesecih domala povsem posuši. Ta dva dela sta tedaj radi pomanjkanja gozda oškodovana dvakrat: nimata lesa in s tem ne dragocenega vira za dohodke, ki drugod v znatni meri regulirajo bilanco kmetijske gospodarstva. Imata pa zato velik odstotek popolnoma neplodne zemlje, ki nudi v najboljšem slučaju malenkostno pašo.

Dosedanji poskusi, izvedeni pred vojno v raznih sektorjih jugoslovanskega Krasa, so pokazali, da se tudi kraško tlo da pozgoditi. Kjer je sedaj sam kamen z neznatno množico prsti, skrite v zatišju pred burjo, se more v nekaj desetletjih zarasti gozd, ki omogoča, da se nabira vedno več prsti, da se omeji razdiralni učinek burje in da nastane kratkoročno kulturna površina, sposobna na prikladni mestih tudi za druge oblike izrabe. Toda pozgoditev ni tako lahka stvar, kakaj ni šala, iz kamena pričarati gozdno zelenje. Pred vsem je treba, da v mladem pozgodenem arealu prepreči pašo, zakaj drobnica, kakor se goji v teh predelih, je najhujši sovražnik nizkega mladega drevja. Zato je treba pašo onemogočiti, drugače se uspehi ne more doseči. To pa ni majhna stvar. Saj se mora posestnik odreči še tej, čeprav malenkostni koristi zemljišča, ne da bi dobil zanjo najneznatnejši ekvivalent. Koristi, ki jo prinese uspeh, bo deležna šele kasnejša generacija, s čimer pa naše kmetско gospodarstvo nima navade računati. Ako naglašajo poročila o zakonskem osnutku glede pozgodovanja, da morajo biti pri izvedbi merodajni pred vsem interesi splošnosti, je namen popolnoma pravih in državna oblast mora imeti v evidenci koristi bodočih generacij, ki ji bodo hvalažne za izvršeno, dočim bodo morda sodobniki mislili le na onih hornih par grizljajev, ki jih njihova drobnica na pozgodenem zemljišču ne bo več dobila.

Pričakovati smemo, da se bo pri izvedbi mislilo tudi na specielne potrebe raznih sektorjev. Tako so na primer oni kraji, kjer se zadnji čas veča tujski promet, zelo potrebni drevoredov in gozdičev, ki bi mogli postati tujem zelo vabljivi, kakaj v tem pogledu se naš sicer tako lepo primorje ne more meriti z drugimi riverijami.

Tudi za Južno Srbijo je dognano, da so mnogi predeli, kjer danes na dolgo in široko ni drevesa, nekaj imeli gozd, dasi so tu, posebno na vzhodu sektorji, kjer zaradi neugodnih podnebnih razmer, premalne množine moče, gozd nikdar ni in ne bo gospodoval. Koliko se bo izvedba zakonskega načrta o pozgodovanju nanašala tudi na jug, iz poročila ni razvidno; da pa se bo načrt izvrševal tudi tamkaj, o tem ne more biti dvoma, saj potreba tod ni prav nič manjša.

Z izvedbo pozgodovalnega načrta bo izvršila naša država ogromno kulturno delo in državna oblast si bo s svojim uspehom postavila najlepši spomenik, ki ga bodo znale ceniti še pozne generacije.

Zaključno poročilo reparacijske konference

Pariz, 5. junija. a. Ker se je zakasnila končna redakcija poročila o reparacijski konferenci zaradi odsotnosti belgijskih delegatov, bo le to potrjeno šele v petek in ne danes, kakor je bilo prvotno določeno. Poročilo bo obsegalo 160 s strojem pisanih strani in bo razdeljeno na 12 poglavij z različnimi dodatnimi členi. Pisano bo v francoskem, nemškem in angleškem jeziku. Poslednje poplave v tekstu poročila so bile izvršene danes na plenarni seji reparacijske konference.

Basaričkova vdova na beograjski razpravi

Senzacija včerajšnje dopoldanske razprave - Gospa prosi za ureditev svojih premoženjskih razmer - Danes bodo pledojeji zagovornikov končani

Beograd, 5. junija p. Današnji dan razprave proti Puniši Račiću je stal v znamenju male senzacije. Na dopoldanski razpravi se je namreč nepričakovano pojavila vdova pokojnega dr. Basarička gospa Ana Basaričkova, oblečena v črno obleko z gostim pajčolanom. Prišla je v sodno dvorano v spremstvu svojega odvetnika, bivšega narodnega poslanca dr. Ivana Ribarja, in se vsedla poleg državnega tožitelja na prostor, določen za privatne tožitelje.

Pojava gospe Basaričkove v sodni dvorani je vzbudila tako med novinarji in maloštevilnim občinstvom kakor tudi med zagovorniki in obtoženci veliko pozornost in iznenadenje.

Gospa Basaričkova je nekaj časa poslušala govor odvetnika Budimirja Pavlovića. Ko je ta končal, je vstal odvetnik Boro Popović in v imenu celokupne obrambe izrazil navzoči gospe Basaričkovi sožalje ter obenem pozval prisotne, da vstanejo in tako počaste spomin pokojnega dr. Basarička.

Predsednik Petrović je nato odredil kratke odmore in odšel iz dvorane. V sosednji sobi je predsednik nato sprejel gospo Ano Basaričkovo, ki mu je izročila obsežno spomenico. V svoji spomenici poudarja, da iz raznih nepredvidenih okoliščin ni mogla prisostvovati procesu, čeprav bi bila rada prisostvovala razpravi, da še enkrat izve, kakšni so bili plemeniti podvigi njenega rajnega moža tik pred smrtjo. »Razen tega — nadaljuje spomenica — sem hotela izjaviti, da odstopam od odškodnine in da tudi ne zahtevam kazni za uboj svojega moža.«

Zatem opisuje gospa Basaričkova stranske razmere, v katere so zašli ona in otročki pokojnega Basarička po stranskem dogodku od 20. junija v Narodni skupščini. Dr. Basariček je imel prejeti v usodnih dneh kakih 200 do 300 tisoč dinarjev in poleg tega še vsoto 120.000 Din, ki bi mu jih morali izročiti 25. in 26. junija 1928. Strašni dogodki v Narodni skupščini pa so odložili izročitev zornih zneskov do današnjega dne, tako da obstoja nevarnost, da bodo otroci ostali brez sredstev, ker je dr. Basariček zapustil večje obveze, ki jih je nameraval poravnati z gori navedenimi zneski, ki pa so sedaj zaradi obresti še bolj narasle. Zato prosi gospa Basaričkova sodišče, naj bi odredilo posebne kuratorja, da uredi premoženjske razmere dece tragično preminulega dr. Basarička.

Nadaljevanje zagovorov

V ostalem je potekla današnja dopoldanska razprava dokaj monotono. Prvi je govoril dr. Dragoljub Todorović, ki zagovarja obtoženega Dragutina Jovanovića-Luneta. V svojem govoru je poudarjal, da v nobenem pogledu ni dokazana kakršnakoli krivda Jovanovića, čigar morebitno odobravanje dejanja Puniše Račića se še ne more kvalificirati za sodelovanje. Zato se naj ga oprostijo vsake krivde in kazni.

Dr. Budimir Pavlović je branil Punišo Račića. Naglašal je, da je Puniša Račić izvršil dejanje v afektu, vsled česar naj se pri odmeri kazni uporabi čl. 156. točka 2. Obširno je opisoval razmere v Narodni skupščini in dokazoval, da niso obtoženi krivci, marveč so na zatožni klopi cela pokolenja, ki so dovedla do takega stanja v državi.

Tretji govornik na dopoldanski razpravi je bil odvetnik Ilija Kovačević. V svojem govoru se je predvsem bavil z mentaliteto Črnogorcev in dokazoval, da P. Račić v obrambi svoje časti ni mogel postopati drugače. Delstvo, da je dr. Pernarja ponovno pozval, naj se opraviči, smatra za dokaz miroljubnosti Puniše Račića. Pledira zato, da se vsi trije obtoženci oprostijo krivde in kazni.

Tudi zagovornik Ilija Kovačević je dokazoval, da je Puniša Račić streljal na dr.

Minister dr. Kumanudi odpotoval v Pariz

Napovedana razprava o manjšinskem problemu se na madridskem zasedanju najbrž ne bo vršila

Beograd, 5. junija, p. Danes ob 16.15 je odpotoval iz Beograda namestnik ministra zunanjih del dr. Kosta Kumanudi, ki potuje preko Dunaja v Curih, kjer se sestane z dr. Šumenkovićem, našim poslanikom v Bernu. Iz Curiha potuje dr. Kumanudi in dr. Šumenković naravnost v Madrid na sestanek sveta Društva narodov. Zanimiva je informacija Vašega poročevalca iz dobro poučenega vira, da poročilo tročlanskega

Pernarja v afektu brez prejšnjega namena, na vse druge pa v silobranu.

Zatem je predsednik odredil kratke odmore, po katerem je ob 11. dopolne dobil besedo zagovornik Svetislav Pangotović. Ta je polemiziral z izjavami priči, ki so bile zaslišane v preiskavi, ne pa na razpravi sami. Dokazoval je, da se pričevanju teh priči ne more priznati popolna važnost.

Zagovornik Petronil Višnić je dokazoval, da predstavlja tragedija od 20. junija dejanje od dna duše žaljenega človeka. Dogodek se je izvršil v silni naglici in izpovedi priči očitno zato niso zanesljive.

Tudi zagovornik Pavle Mijaković je obširno dokazoval, da izpovedi priči ne drže in da zato ne drži niti obtožnica, zgrajena na teh izpovedih. Zahteva, da se Puniša Račić oprostijo.

Nato je govoril še odvetnik Glorije Jovanović kot zagovornik obtoženega Tome Popovića. Poudarjal je, da Toma Popović sploh ni kriv, ker se njegovo dejanje ne more označiti kot hujskanje. Ako je dejal, da bo Stjepan Radić usodnega dne padel v Narodni skupščini, potem je treba upoštevati, da se to ni zgodilo, da je bil tega dne samo ranjen in sicer od strela, ki je slučajno zgrešil svoj cilj. Usodnega dne in v času, ko je Puniša Račić izvršil svoj atentat, Toma Popović sploh ni bil v Narodni skupščini, ker se je mudil tedaj v ministruvstvu za javna dela. Zato je Toma Popović povsem nedolžen in naj se oprostijo vsake krivde.

S tem je bila dopoldanska razprava zaključena.

Popoldanska razprava

Na popoldanski razpravi je prvi govoril odvetnik dr. Milan Orel, ki je poudarjal, da poslanska imuniteta ne štiti samo poslančevih govorov in glasovanj, temveč tudi njegovo postopanje. To mnenje je izrekel tudi prof. Slobodan Jovanović. Zato se dejanje Puniše Račića ne more soditi kot delo navadnega morilca. Puniša Račić je izvršil svoje delo v ekstazi, v katero je prišel, ker je kot gentlemn zamen zahteval dvakrat od dr. Pernarja, naj se oprostijo za izrečene žalitve.

Zagovornik Dragoslav Ljubibratić je prišel svoj govor z izrazi sočustva in pietete do žrtev 20. junija in njihovih rodbin, ki jih je prošil oproščenja ako vzemiraja njihove druge pokojnike v grobu. Opisoval je nato borbe v Narodni skupščini in dokazoval iz stenografskih zapisov, da je bil Puniša Račić kot poslanec eden najbolj mirnih in da ni nikdar nikogar žalil v svojih govorih. Naglašal je, da ima sodišče zgodovinsko odgovornost in svedeno dolžnost proučiti vso psihologijo dogodka od 20. junija in razmer, ki so dovedle do katastrofe.

Odvetnik Dušan Ilić, zagovornik obtoženega Jovanovića-Luneta, je poudarjal, da sploh ne more biti govora o krivdi njegovega klijenta, ki se ga dolži, da je z revolverjem delal prostor pred Punišo Račićem v trenutku strela. Izmed poslancev, ki so sedeli v prvih vrstah klopi Narodne skupščine, med njimi Svetozar Pribičević, Ivan Pucelj in Ivan Grandja, ni nihče videl, da bi Jovanović delal z revolverjem prostor. Tega ga obtožujeta samo dr. Sekula Drljević in dr. Košutić.

Zagovornik Dragoslav Grgićević je na podlagi stenografskih zapisnikov Narodne skupščine dokazoval, da ni nobenega dokaza za krivdo Jovanovića-Luneta. Tudi z izpovedbami priči je dokazano, da Jovanović ni kriv.

Razprava je bila prekinjena ob 7. zvečer ter se bo nadaljevala jutri dopolne. Jutri bo govorilo še 7 zagovornikov. V petek bo imeli zadnjo besedo obtoženci, s čemer bo razprava končana. Razsodba bo Popović povsem nedolžen in naj se ga oprostijo vsake krivde.

komiteja o manjšinskem vprašanju po vsej priliki ne bo prišlo v razpravo na sestanku sveta Društva narodov v Madridu, ker je zaradi izida angleških volitev skoro gotovo, da Anglije ne bo zastopal na tem zasedanju Chamberlain, ki je, kakor znano, član tročlanskega komiteja in eden izmed sestavljalcev referata tročlanskega odbora za manjšinsko vprašanje.

Gabrijel Šmid oproščen

Epilog k zagreškemu prvemu decembru — Oprostilna sodba zaradi pomanjkanja dokazov

Zagreb, 5. junija, č. Danes opoldne je bila razglašena sodba v procesu proti Gabrijelu Šmidu, ki je bil obtožen udeležbe pri izgreduh 1. decembra v Zagrebu. Zanimanje za razsodbo je bilo zelo veliko in v veliki sodni dvorani niso mogli najti prostora vsi ljudje, ki so prišli poslušati objavo sodbe. Ko je nekoliko po 12. uri zavel senat svoja mesta, je predsednik sodnega senata Bačac v slošni tišini prečital sodbo, s katero se mesarski pomočnik Gabrijel Šmid, obdolžen, da je streljal pri

demonstracijah 1. decembra na policijske organe, oprošča zaradi pomanjkanja dokazov; razprava je sicer dognala, da je bil obtoženec ob kritičnem času na kraju tragedije, ni pa mogla dokazati, da bi bil baš on streljal. Po razglašenju sodbe je bil obtoženi Šmid takoj izpuščen.

Hmeljski trg

Zafec, 5. junija, h. Tendence mirna, promet 50 stotov, cene 750 do 950 Kš.

Macdonald sestavi novo angleško vlado

Macdonaldova vlada se predstavi novi zbornici 25. junija — Zunanjepolitični program predsednika Macdonalda

London, 5. junija s. Kralj je sprejel danes opoldne v gradu Windsor voditelja delavske stranke Ramsaya Macdonalda in odobril ministrsko listo, ki jo je predložil novi ministrski predsednik. Po informacijah iz krogov delavske stranke je sestava nove angleške vlade sledeča:

Macdonald, ministrski predsednik, Clynes, čuvár državnega pečata, Parmoor, lord premier, Snowden, zakladno ministstvo, Thomas, ministstvo za dominione in kronske kolonije, Dalton, ministstvo notranjih zadev, Arnold, ministstvo vojske, stvo, Thomas, ministstvo za dominione in Lord Olivier, minister za Indijo, Chelmsford, prvi admiral vojne mornarice, Mosley, ministstvo za narodno zdravje, Trevelyan, ministstvo trgovine, Buxton, agrarno mini-

strstvo, Jonston, minister za Škotsko, Miss Lawrence, ministstvo prosvete, Arthur Greenwood, ministstvo za delo, Roberts, ministstvo za pokojnine, Harthorn, ministstvo za pošto.

Ostale formalnosti posebno na izročitev pečatov bodo izvršene v prihodnjih dnevih v gradu Windsor. Ceremonijo predaje pečatov izvrši vedno kralj sam. S prevzemom pečatov preide odgovornost za vse uradno poslovanje na nove ministre.

Parlament je bil sklican za 25. junija. Prvo sejo bodo izpolnile formalnosti, dočim bodo nadaljine vsebovale prestopni govor in debato o nem. Nato bo parlament predvidoma odgođen, dokler ne bodo pripravljeni prvi zakonski osnutki.

Vpliv spremembe režima v Angliji na mednarodno politiko

Jules Sauerwein o programu Macdonaldove vlade — Uveljavila se bo predvsem v zunanji politiki, pospešujoč pacifikacijo in razorožitev

Pariz, 6. junija. d. Jules Sauerwein, ki se mudi v Londonu ter na licu mesta proučuje položaj, ki je nastal po volitvah, poroča o programu Macdonalda med drugim:

»Če bi bila delavska stranka, ki je dosegla tako krasen uspeh pri volitvah, dobila vsaj še 25 mandatov več, bi pomenilo to temeljno spremembo ne samo položaja v Angliji, marveč tudi mednarodnega položaja. Socialisti, ki bi imeli v tem primeru sigurno večino, bi lahko ostali par let na krmilu ter bi lahko izvajali svoj program na znotraj in zunaj brez ozira na drugo stranko. V notranjosti bi bila neizbežna socializacija, ki bi prišla do izraza zlasti v spremembi davčnega sistema, na zunaj pa bi se uveljavila delavska vlada ne samo v pospeševanju pacifikacije, marveč tudi v intenzivni razorožitvi na kopnem in na morju.

Kljub temu pa, da ima delavska stranka samo relativno večino in ima tako vezane roke, ni dvoma, da se bo tudi sedaj pozval v angleški politiki nov kurz. Pričakovati je, da bo Macdonald aktivno posegel v ženevsko politiko. Pospeševal ne bo samo arbitražnih pogodb, s katerimi se bavijo baš sedaj skoraj vsi evropski parlamenti, marveč bo skušal uveljaviti fakultativno klavzulo glede mednarodnega razsodišča ter poživiti takozvani ženevski protokol iz leta 1924, stremet na zblizanje z Ameriko ob podpori naprednih elementov v Franciji in Nemčiji. Kakor v vseh teh vprašanjih, bo lahko računal Macdonald na podporo liberalcev tudi pri obnovi odnosov s sovjetsko Rusijo.

V Evropi bo imel prevzem vodstva angleške politike s strani delavske stranke za

vsako posamezno državo svoje posledice, ki se jih ne da prezreti. Nemška vlada se bo podvzela, da stavi še par izpolnjujočih zahtev in Stresemann ne bo zamudil, da izkoristi spremembo režima v Angliji za poraz svojih nasprotnikov na desnici. V Franciji bo brez dvoma pojačena politika levega. Kakor je angleška delavska stranka zaenkrat še preslaba, da bi izvršila temeljite spremembe v notranji politiki, prav tako pa je računati s tem, da se bo tem bolj uveljavila v zunanji politiki, pri čemer se ne sme pozabiti, da so liberalci že po svojem programu pripravljeni, da jo v tem podpirajo.

Pariz, 5. junija s. Ministrski predsednik Macdonald je razvil londonskemu poročevalcu »Petit Parisien« zunanji politični program delavske vlade in izjavil med drugim da bo pričel z vsemi silami delati na to, da uvede praktično politiko razorožitve in miru. Pri tem bo apeliral na sodelovanje Evrope. Vprašanje poročevalca da-li misli na zvezo med Anglijo, Nemčijo in Francijo je Macdonald živahno zanimal. Alliance so zastaralo stališče. Delavska stranka bo ustvarila novo ero evropskega sodelovanja. Mi hočemo luči, zraka in dobre volje med vsemi in za vse. Ko je poročevalc omenil potrebo varnosti za Francijo in v zvezi s tem nedotakljivost mej v Evropi, ga je Macdonald prekinil, naj ne pozabi, da je Relloggova pogodba ustvarila popolnoma novo situacijo. Dejal je »Prepričan sem, da je Francija, ko je podpisala to pogodbo sprejela v polnem smislu njene dolžbe in vse njene posledice.«

Svečana zaprisega novega predsednika grške republike

Demisija in rekonstrukcija Venizelosovega kabineta — Novi zunanji in prometni minister

Atene, 5. junija g. Danes ob 11. dopolne se je vršila v zbornici skupna seja poslanske zbornice in senata, na kateri je bil slovesno zapriščen novi državni predsednik Sliavnostno seje se je udeležila celokupna vlada, diplomatski zastopniki in zastopniki vseh oblasti. Ko se je pojavil v dvorani predsednik Konduriotis, je bil deležen frenetičnega aplavza. Predsednik Konduriotis je nato podpisal pergamentno listino, ki so jo sopedpisali člani vlade in patriarh. V tem trenutku je priletela nad Atene eskadra 35 italijanskih letal pod poveljstvom generala De Pineda. Na željo Mussolinija so letala večkrat obkrožila mesto, da bi tako pozdravila novega državnega predsednika. Po slavnosti v zbornici je Konduriotis odšel

v predsedniško palačo in sprejel čestitke. Takoj po svečani zaprisegi novega predsednika grške republike je imela vlada kratko sejo. Po seji je ministrski predsednik Venizelos podal demisijo celokupne vlade. Četudi je bila demisija zgolj formalnega zapčaja in je bil Venizelosov takoj zopet poverjen mandat za sestavo nove vlade, je bila pri tej priliki izvršena mala rekonstrukcija vlade. Na novo sta vstopila v Venizelosov kabinet Romanos, ki je prevzel portfelj zunanjega ministra in Bonitos, ki je postal prometni minister. Popoldne je Venizelos predložil predsedniku listo nove vlade, ki je bila odobrena. Jutri dopolne se bo izvršila svečana zaprisega nove vlade v roke državnega predsednika.

Lava ruši naselbine na pobočju Vezuva

V 48 urah je izbruhal Vezuv 8 milijonov kubičnih metrov lave Obupano prebivalstvo prosi pomoči

Napolj, 5. junija, s. Ognjenik Vezuv je ponoči močno bljuval. Okoli polnoči se je bljuvanje ognjenika še bolj pojačilo. Okoli 4. ure zjutraj je švignil iz žrela ognjeni stebel do 500 m visoko, dočim pokriva nebo nad Vezuvom 2 do 3 km visok oblak dima. Notranjost velikega žrela se je med tem spreminila v žareče ognjeno morje iz katerega se vlivajo množine lave po pobočju. Tekom dopoldneva je bljuvanje nekoliko ponehalo. Lava, ki se vali po obronkih, je dosegla že prve hiše kraja Campitello, ki so le 100 m oddaljene od vasi Tercigno. Prebivci Tercigna, ki je gospodarsko središče naselbin na obronkih Vezuva in ki šteje do 7000 duš, so že izpraznili svoje hiše in so povsem obupani radi neopričakovane nesreče. Rezervoar za vodo, ki je bil v bližini je lava že uničila. Reka lave se pomika s hitrostjo 150 m na uro v širini 200 m. Malo vasičo Pavani, ki obstoji iz približno 40 hiš je lava že pregrazila. Rokav ornjene reke se je sedaj obrnil proti kolodvoru železnice na Vezuv. Oblasti so med tem izpraznile še

nekatero ograjene kraje. Po mnenju observatorija na Vezuvu je vulkan dosedaj izbruhal že do 8 milijonov kubičnih metrov lave in kamena, kojega posamezni kosi tehtajo do 200 kg. (Glej tudi članek na 8. strani.)

Tramvajski voz v slaščičarni

Sarajevo, 5. junija, č. Danes po polnoči je tramvajski voz, ki se je vračal v remizo, skočil v bližini Baš-Čaršije a tir in se z vso silo zaletel v streho male arnatske slaščičarne. Na tramvajem vozu so se razbila sprednja stekla, poškodovana pa je bila tudi slaščičarna. Po večernem trudu se je posrečilo spraviti voz na tir, tako da je mogel zopet nadaljevati svojo pot.

Priprave za razširjenje zračnega prometa

Zagreb, 5. junija n. Na zagrebškem aerodromu v Borongu se gradi nov državni hangar, ki bo stal 3,2 miliona dinarjev. V novem hangaru bodo prostori društva za zračni promet, carinarnica, policijska ekspozitura itd. Sredi junija bo društvo za zračni promet otvorilo dve novi progi Beograd-Skopje in Dunaj-Zagreb.

Moskva, 5. junija a. Ruska letalca Hlestadkov in Bolotov pripravljata velik prekoceanski polet. Startala bosta 15. avgusta v Moskvi in letela preko Berlina, Pariza in Irške v Newyork. Za njun polet, ki ga financira rusko letalsko društvo »Avijohime«, vlada v Rusiji veliko zanimanje.

Naši kraji in ljudje

Prostoročno risanje in ročna dela na razstavi meščanskih šol

Naslov prav za prav ni pravilen, saj v tem oddelku vidimo tudi prav dobre slike, reliefje, izdelke iz lesa in kovine, sploh vse, kar drugače vidimo le na obrtnih in tehniških šolah. Celo mnogo takih tehnik je izloženih, kakršnih do sedaj nismo še videli razstavljenih na nobeni izložbi.

Že pri vstopu človek misli, da je na umetnostni razstavi. Risbe in slike v vseh tehnikah ter reliefje so iz Celja, podobne na šipi pa so iz Ribnice. Zakaj jih ne patronirajo, kakor so jih naši stari podeželski umetniki,

fični zavodi dali prednost nadarjenim absolventom meščanskih šol pri oddaji služb, ko bodo na razstavi videli, kako trdno podlagajo imajo za črno umetnost.

Ker so risarska in slikarska dela učenec namenjena v glavnem praktičnim potrebam, zato so po veliki večini dekorativna. Uporaba teh risb za okraševanje raznih predmetov pa je že višja stopnja pouka, ki je ves usmerjen v praktično stran. Presenečajo nekateri elegantni ovitki in naslovne strani knjig ter plakati.

da so lahko okrasili vse hiše z njimi. Mnogo cenejše bodo in kmalu se bo ta domača umetnost razširila po mestih in po deželi.

Med slikarji in risarji pa je dosti talentov, ki bodo gotovo šli na umetnostne akademije. Prav je, da jim učitelji posvečajo posebno pažnjo, da se talenti razvijejo. Individualiziranje je na meščanskih šolah v vseh predmetih glavna smernica pri pouku; za kar ima kdo talent, tega naj se v prvi vrsti uči, da postane resnično samostojen mojster. Svoboda je prvi pogoj napredka — to staro resnico spoštujejo učitelji naših meščanskih šol bolj, kakor vse druge učne metode. Na pravem potu ste, jim ponosno kliče razstava iz vseh kotov in iz vsake malenkosti.

Zastopane so vse mogoče tehnike: svinčnik, ogle in pero, barveniki in pastel, guache, tempera in akvarel, kot višek pa seveda olje. Naševanje motivov je odveč, ker dlakari risajo in slikajo vse, kar jih zanima in jim je všeč. Ornamente komponirajo večinoma sami in se tako urijo v samostojnem proizvajanju. V drugih oddelkih vidimo zopet, kako ilustrirajo berila iz čitank, dela naših pisateljev, narodne pesmi in celo lastne literarne prvine.

Meščanske šole pa goje tudi grafiko, kakor linotisk, šablonski tisk in celo monotipijo. Gotovo bodo naše tiskarne in gra-

Uprav senzacionalna so moderna dela učencev naše pisateljice in slikarice ge. Vašetove, ki ponazarjajo razna čustva in skušajo grafično izraziti celo muziko. Prepričajte se sami, da so ta originalna dela učencev najboljši uvod v spoznavanje in razumevanje umetnosti, obenem pa tudi že dela umetniške vrednosti.

Kako sprejemljiva je naša mladina za estetske učinke, pa še bolj nazorno vidimo na raznih rokotovnih izdelkih, ki so prav za prav glavni namen praktične smeri meščanskih šol. Podlaga vse umetnosti je spretnost in rokodelstvo, seveda ne brez talenta, ki ga mora imeti tudi obrtnik, če hoče, da bodo njegovi izdelki zaslužili ime kvaliteta.

Koliko talenta izražajo učenci že v preprostem lepljenju! In koliko čuta za dekorativnost in harmonijo barv! Iz raznobarnega papirja izrezane cvetlice, nalepljene na črno podlago v pester šopek, pički in ornamenti so sigurna garancija, kako dober okus ima naša mladina, če dela pod pravi nadzorstvom.

Ta oddelek je sploh umetnostno-obrtna razstava, kjer vidimo celo vsto različnih tehnik. Lesna, kovinska, papirna, oblačilna in razne druge stroke so bogato zastopane in po originalnih osnutkih so izvrstno izdelani in okrašeni najrazličnejši predmeti.

Ropar Jakopin si je dobil pomagace

Trije drzni ropi v eni noči — Jakopinova tolpa strelja za bežečim oropancem

St. Vid pri Stični, 5. junija. Kljub vsej pozornosti s strani orožniških postaj po Dolenjskem ni mogoče izslediti dolenjskega Čaruge, roparja Naceta Jakopina, ki razburja podeželje v okolici St. Vid pri Stični. Včeraj je dobil zadnji čas celo pomagace in kakor kaže je njegova poročevalska služba sijajno organizirana. Dokaz temu baš trije ropi, ki so se izvršili tekom včerajšnje noči. Tako zvezne letede orožniške patrulje so na trenu, kjer uganja Nace Jakopin svoja hajdukovanja, stalno na poslu, pa se jim Jakopin vedno izmuzne. Predvčerajšnjim popoldne in zvečer je prehodila orožniška patrulja Debeče, Gornji vrh in vso tamošnjo okolico, a ni bilo nikjer sumljivih znakov. Par ur po obhodu orožnikov pa je zavladal tamkaj pravi strah in trepet. Okrog polnoči so se pojavili

roparji na Deberčem. Skozi kuhinjsko okno so se prikradli k kmetu Antonu Kozlevčarju 3 moški. »Kje imaš denar?« je zbudil Jakopin Kozlevčarja, ki je prodal istega dne na litjskem sejmu kravo.

»Nimam ga več, sem že drugo kupil,« se je izgovarjal Kozlevčar. »Poglej v hlev, če govori resnico,« je ukazal Jakopin svojemu pajdašu, kakor je ta malo kasneje potrdil Kozlevčarjevo izpoved.

Nato je eden razbojnikov pritisnil Kozlevčarju samokres na čelo z besedami:

»Denar sem, ali pa boš šel k vragu!...«

Medtem so zbudili še Kozlevčarjevo ženo, kakor sta oba z ženo izpovedala, kje imata denar skrit.

Tolovaji so pobrali iz omare 1250 dinarjev, 3 poročne prstane, 1 prstan z

modrim kamnom, 1 žensko uro, novo Kozlevčarjevo obleko, za katero je dal ob veliki noči 1500 Din, ter še nekaj druge obleke in perila. V shrambi so pobrali 2 stegna po 4 kg mesa in 14 parov klobas.

»Če se boš premaknil iz hiše do jutra, bo po tebi,« so mu zagrozili za slovo, nato so pa izginili v noč.

Nočni rop pri gluhem starcu.

Pol'ure od Kozlevčarja stoji naselje Gorenji vrh, kjer stanuje 50-letni samski gluhec Alojzij Šme. Tudi pri Smetu so razbojniki najprej razbili šipo, nato so odprli okno, nakar so se spustili v sobo. Šme pa je spal v sosednji sobi.

»Odkar je začel Jakopin ropati po naših hribih, sem se bal, da pride tudi k meni,« je pripovedoval Šme ves preplašen.

»Včerajšnjo noč sem spal v spalnici, pa me je nekdo dregnil. Prebudil sem se. Vame je bilo namerjenih troje samokresov.«

»Dedec, daj denar, če ne te ustrelimo!« so mu zagrozili roparji. Šme je segel koj v posteljo, kjer je imel denarja nad 2000 Din. Zaradi prestrašenosti pa ni novce takoj našel, nakar so ga začeli razbojniki pretepati. Končno so mu prevrnili vso posteljo. Ko so našli denar, so zahtevali še več.

»Kje pa je denar, ki si ga skupil za seno? Trideset tisoč kron si dobil zanj. Vse vemo!«

Alojzij Šme je povedel nato razbojniško trojico do kotla za svinjsko kuhno. Tam je imel med opeko skrito pločevino škaflo z vsebino 7500 Din. Razbojnikom tudi ta plen še ni zadostoval. Razkopali so mu omare in skrinje ter so mu odnesli ure, veržice, srebrne krone, tolarje in druge vrednosti. Nato pa je eden od vlomilcev udaril Šmeta

s tako silo po glavi, da je ta omedlel. Tretji vlom v usodni noči.

Malo kasneje je vlomila Jakopinova tolpa pri Vidu Mustarju, 62-letnem posestniku na Gorenjem vrhu. Ta je nedavno prodal vole.

»Nimam denarja, sem že vsega razdal,« se je branil Mustar. Pa so ga pograbili in so ga premlatili. Mož je dobil več poškodb in je padel v nezavest. Vlekli so ga pred hišo in ga izročili v varstvo četrtemu roparju, ki je bil ob času ropa na straži.

Da mu ne bi delal stari Mustar nepotrebnih preglavic, ga je stražnik udaril še nekajkrat trdo po glavi. Pri Mustarju so roparji prav temeljito preiskali domačijo in so se zadržali v njegovi hiši skoro tri ure. Mustarju so pokradli razen obleke in perila še 1110 dinarjev denarja. Medtem pa se je prebudil Mustar iz omedlevice, porabil je ugoden trenutek in je ubežal svojemu čuvaju. Ta je pa, videč, da bi jih znal begunec izdati, oddal za njim 4 strele iz revolverja, ki pa k sreči niso zadeli.

Vse naropano blago so odnesli vlomilci neznano kam. O drznih ropih so obveščene vse okoliške orožniške postaje, ki so na lovu za nevarnimi razbojniki.

Slava artiljerijskega polka

Ljubljana, 5. junija

Deset let je minulo danes, odkar je bilo po več stoletjih masčevano slovensko Kosovo — naše Gosposvetsko polje in so naši volaki ob vznosu Gosposvetskega prestola zasadih jugoslovensko državno trobojnico. Mogočen val navdušenja je šel tedaj po Sloveniji in vsej naši državi. Uresničile so se stoletne sanje: svobodna je bila zibelka našega naroda, naš tužni Korotan. Le žal, da je kmalu sledilo razočaranje. Naše zmagovalce čete so se morale pod vplivom mednarodnega položaja na višje povelje umakniti in ostal je le še spomin na dneve slave in zmage ter upi na končno pravico.

Kot spomin na veliki dan, ko so njegove baterije v zmagosnem pohodu za bežečim sovražnikom prispele na Gosposvetsko polje in se ustavile pred prestolom kmečkih vojvod, je imel naš 16. artiljerijski polk — kakor običajno — tudi letos svojo »slavo« na dvorišču kasarne, okrašenem z zelenjem in zastavami, poleg katerih so bili 8 cm poljski topovi obrnjeni proti severu, kjer je naš Korotan.

Povabljeni gostje so se zbrali v maneži, kjer jih je sprejemal polkovnik domačin Čedomir K. Jovanovič. Poleg številnih vablencev so bili navzoči zastopnik velikega župana dr. Andrejka, ljubljanski župan dr. Dinko Puc s soprogo, več občinskih svetnikov, zastopnik občinskega odbora dr. Kovarčič ter zastopniki raznih drugih uradov in korporacij.

Po cerkvenih slovesnostih, ki so jih opravili po prihodni divizijskega generala Save Tripkoviča za pravoslavno vojaštvo prota Dimitrije Jankovič, za katoliške superior Klobov in za muslimane imam je spregovoril polkovnik domačin, ki je v daljšem govoru orisal zgodovino Gosposvetskega polja in se spominjal našega najvišjega vojde kralja Aleksandra. Po končanem nagovoru je bila na dvorišču pred gosti parada vojaštva in defile vseh čet, nakar so se gostje v družbi prijaznih častnikov poselili k pripravljanim mizam, kjer so bili lepo pogosteni. Ob tel priliki je prečital polkovnik domačin g. Čedomir Jovanovič tudi kraljevo brzojavko, ki jo je naslovil na polk: Komandantu 16. artil. polka v Ljubljani. — Srečna vam slava junaki! Uverjen, da bodete volaki sledili v hrabrosti Molli, s slavo ovenčanim artiljerijcem iz minulih vojn, vam pošiljam i jaz svoj pozdrav, Aleksander.

Popoldne se je vršila volaška veselica z raznimi vojaškimi in športnimi točkami.

Nov dokaz človekoljubja renomirane tvrdke Drago Schwab v Ljubljani

Skoraj v zadregi smo bili in v dvomu, ali smemo sprejeti dragoceno in gotovo tudi vsem našim dijakom dobrodošlo darilo, ki nam ga je poslala tvrdka Drago Schwab v Ljubljani, ker se je firma že ob zadnji naši podporni akciji za bedno deco odzvala na tako kavalirski in poštvovalen način, kakor redko druga mnogo večja firma. Kakor je že pozimi ta človekoljubna tvrdka darovala veliko količino najfinišnega angleškega blaga in izdelala več oblek za revne dijake, tako je tudi sedaj javila »Jutrovi« komisiji za nagrade srednješolcem, da je pripravljena podariti pridnemu dijaku, ki ga izbere »Jutro«, kompletno elegantno obleko po meri in celotno garnituro finega perila.

Tvrdka Drago Schwab v Ljubljani se je s tem darilom na najlepši način spomnila svoje desetletnice, zakaj prav sedaj nastopa deseto leto, odkar se je začela razvijati iz skromnih početkov. Z neumornim delom in trudom je skrbel njen šef za to, da so bile stranke vedno vsestransko zadovoljne in postrežene. Vedno velika izbira modernega češkega in angleškega sukna, specialnih lodnov za lovce in turiste ter blaga za uniformirane državne nameščence, zlasti pa, — kar moramo še posebno poudariti — priznan krojni atelje in v nič manjši meri največja kulantnost in uslužnost pri plačilnih olajšavah, — vse to je renomirani firmi privedlo velikanski krog odjemalcev boljših slojev vse Slovenije. Tvrdka je postala posebno naši podeželski inteligenci zelo cenjena dobaviteljica oblačil.

Pri hripi, bronhitisu, vnetju mandljev, pljučnem katarju, zaslužnosti nosu, aspirni, požarnikah in jabolka, obolenjih oči in ušes, skrbimo za to, da čisto očistimo želodec in črevo z uporabo naravne »Franz Josefov« grenčice. Znameniti strokovnjaki za nego zdravja svetujejo, da »Franz Josefov« voda dobro služi tudi pri šeni in drugih različnih boleznih. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

in blaga. Ni dvoma, da bo tudi to darilo ta zopetni dokaz pravega pojmovanja socialnih nalog vsakega naprednega trgovca, le še bolj pomnožilo njen že itak velik krog prijateljev in odjemalcev. Gotovo bo pa tudi krasna obleka in fino perilo, ki bo z njim obdarjen darila vreden srednješolski dijak, v največje veselje obdarovancu, do brosrčni firmi pa v čast.

Zopet dva požara v novo-meškem okraju

Novo mesto, 5. junija

Te dni je izbruhnil požar pod kozolecem posestnika Antona Zupančiča iz Dolnjih Ponikev. Kozolec je pogorel le deloma. Posestnik Zupančič ima 5.000 Din škode. Zavarovan je bil pri zavarovalnici »Sava« v Ljubljani za 1.000 Din.

Ogneti so zanetili vaški otroci, stari od 6-7 let. Zmaknili so doma staršem vžigalice ter se šli igrati pod omenjeni kozolec. Z vžigalic so nastregli gorljivo snov — fosfor in ga polagali v nalašč narejene luknjice. Na maso v luknjicah so pričeli zabijati žeblice, pri čemer je gorljiva snov eksplodirala. Pantičem je povzročalo pokanje mnogo veselja.

Pod kozolecem se je nahajal gnojni koš ter lanena slama. Po naključju je odskočila iskra v slamo ter jo užgala. Ko so videli otroci, da je začelo goreti, so se ustrašili in pobegnili vsak na svoj dom. Ogneti so še pravočasno opazili vaščani ter člani gasilskega društva, ki so prihiteli z brzgalno ter ogneti pogasili. K sreči je kozolec precej oddaljen od sosednjih stavb.

Na topliskem polju pri St. Petru je ob priliki zadnje nevihte udarila strela v kozolec posestnika Alojza Pera z Dolnjege vrha št. 3. In mu ga zažgala. Kozolec je imel pet oken ter je bil krit s slamo. Posestnik Per trpi več tisoč dinarjev škode.

Med nevihto padel v Ljubljano

Ljubljana, 5. junija

Včeraj okrog 1.45 ponoči je začel patuljajoči stražnik na Sv. Petra napisu iz bližine kavarnice »Central« silno vpitje na pomoč. Stražnik, ki je pobihel za glasom, je kmalu zapazil ob bregu Ljubljane in na Zmajskem mostu par temnih postav. Ljudje, ki jih je enako ustavilo vpitje in klicanje,

Vsi samci - neporočenci na branik!

Ženske nas dandanes obvladajo, s svojimi rafiniranimi trikmi nas omamljajo in spravljajo v trdi zakonski jarem! Kaj vse počenjajo z nami, da dosežejo ta svoj cilj. Vam predložimo na izredno drastičen način lepa, omamljiva Ellen Richter v filmu

„NEMORALA“

Jutri vesela premijera!

Vsi v

Burja aplavza in salve smeha!

ELITNI KINO MATICA.

Težave ribarstva v Savi

V tistih časih, ko so sloveli krčki raki, so se ponašali gorenjski ribiči z okusnimi savskimi ribami. Vsak petek so prinesli poklicni ribiči in mlinarji v Kranj na trg cele škatle manjših živih rib, mrtve pa velike sulce, težke do 30 funtov. Starosta slovenskih gojiteljev rib prof. Franke, ki je vstopil pred par leti v službo pri patronu vseh ribičev, pri sv. Petru, je kaj rad pripovedoval, kako ponosni so bili stari ribiči na svoj plen in koliko poličev so ga spraznili na račun uspešnega ribolova v kranjskih

podluskov, ki so se vsako leto pomikale proti gorenjemu toku, so izginile. Ostale so le še majhne tropice, ki jih tu pa tam vidišmo stikati in pobirati borno hrano iz pesknatih vodnih tal. Lipanov je bilo da zadnjih let precej. Med temi so bili izredno lepi, sportneke razveseljujoči eksemplari. Kvalitativno in tudi kvantitativno je bil gorenji del, to je nad medvodskim jezom, do zadnjih let na ribah še najbolj bogat med Kranjem in Medvodami, kjer pa je od predlanskega leta popolnoma uničen.

gostilnah. Sava in vsi pritoki so bili polni rib. Tako je bilo pred leti, ko so bile ribe še cenene. Kako žalostno pa izgleda danes, ko so ribe postale zelo važna ljudska hrana. Danes je Sava prazna.

Ko je bil dograjen visoki savski Jez pri Medvodah, so bile ribe dolenjske savske toka odrezane od gornjega dela Save. Medvodski jez je bil previsok, da bi mogle ribe preko. Naredili so sicer preko jezov ribjo stezo, a bila je precej pomanjkljiva. Kmalu jo je odnesla narasla Sava. Kasneje so parkrat stezo popravljali, a vedno jo je podrla velika voda. Skozi več let so posestniki ribolovov protestirali ali koncem koncev so klub zakonitim pravicam in veliki škodi, ki so jo utrpeli, skoraj pozabili na izredno važno vodno napravo. Mreže, ki so se skozi dolgo dobo sušile ob savski obali, so razpadle. Stari poklicni ribiči pa pomrli.

Sportni ribiči, ki pohajajo skozi divne skalnate soteske in po belih prodir med Kranjem in Medvodami, si pri znatno slabšem in revnejšem ribolovu z žalostjo žele nazaj tistih let, o katerih so čuli pripovedovati. Število rib naš medvodskim jezom se je znižalo, lahko trdimo na stotine. Veliki sulci, ki so bili prej nekaj navadnega, so postali prave redkosti in to zaradi tega, ker je primanjloval manjših rib, ki so prihajale sleherni leto se drstit v gorini del Save. Ker veliki sulci niso imeli zadosti hrane, so se jeli pomikati vedno nižje in nižje, dokler niso splovili čez medvodski jez, čez katerega bi se ne mogli vrniti v svoj rojstni kraj, če bi to tudi hoteli. Tisoče komadov broječe procesije mren in

V zadnjih dveh letih je večkrat Sava pod Kranjem, v lepih jasnih dneh, ko po več dni ni dežja, grda in zamazana, kakor po najhujši nevihti. To tožijo tudi kopalki. Savo onesnaži voda, ki prihaja iz kranjskih tovarn. Taka voda je že za oko grda in kvati lepoto pokrajine. Gotovo pa tudi ni zdrava kot pitna voda ne za ljudi in ne za živino. Ljudje sicer pijejo navadno iz studencev in vodnjakov, ali živino pa vendar napajajo v Savi. Prav tako ni priporočljiva za pranje. Posestniki ribolovov in zakupniki pa so uverjeni, da je baš ta grda voda vzrok, da je skoraj popolnoma izumrl in se izselil zadnji ostanek rib v Savi med Medvodami in Kranjem. Z raznimi kemikalijami onesnažena voda ne škoduje samo ribam, marveč uniči tudi plankton, ribjo hrano, ki se nahaja v vodni strugi. Pri omenjenem delu Sava sta bila dva komisijska ogleda in preiskovalci iz kranjskih tovarn v Savo se izlivajočo umazano vodo. Vse to pa do sedaj še ni imelo nobenega uspeha. Baje so raziskovalci različni mnenj.

Na vsak način bo morala v doglednem času biti čez medvodski Jez zgrajena dobra ribja steza, kakor je n. pr. na Fali, tovarne v Kranju pa naj naredi čistilnice, kakršne imajo povsod drugod, po vseh večjih modernih tovarnah.

Kakor so potrebne tovarne, je potrebno tudi ribogojstvo, ki nudi ljudem mnogo hrane.

Kaj pomagalo tisoč in tisoč ribjega zaroda, ki ga sedaj vlagajo v naše vodovje, če mu bo neprestano pretlila nevarnost zastupljenja

Žrebanje v državni razredni loteriji

Dne 3. junija so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Din 2000.— so zadele štev. 14.137, 97.474, 123.927.

Din 500.— so zadele štev. 5749, 5753, 5753, 5169, 10.806, 10.890, 10.898, 14.113, 14.143, 17.927, 20.031, 20.073, 20.149, 20.188, 20.948, 20.964, 30.989, 34.619, 34.620, 34.633, 34.695, 34.702, 40.547, 40.548, 46.040, 46.077, 46.101, 46.129, 46.176, 46.198, 53.441, 53.481, 58.218, 58.340, 58.372, 58.373, 66.606, 66.630, 70.289, 70.313, 70.315, 70.398, 75.781, 75.789, 84.574, 84.567, 84.586, 84.613, 84.657, 84.698, 91.731, 91.789, 96.849, 96.864, 96.879, 96.897, 96.899, 97.319, 99.728, 99.789, 99.888, 100.707, 103.119, 103.144, 103.153, 107.981, 108.115, 108.194, 108.211, 108.231, 108.242, 108.256, 108.257, 109.733, 109.751, 109.762, 109.806, 115.606, 115.614, 115.671, 115.682, 120.125, 120.128, 120.167, 120.202, 120.229, 120.295, 123.509, 123.548, 123.597, 123.834, 123.931.

Dobitki se bodo izplačevali po 21. juniju.

Naročnice dopisnice za 18. kolo bomo pravočasno priložili.

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Kulturni pregled

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.

(Začetek ob 20., spremembe označene.)
Četrtek, 6.: Theodor & Comp. B.
Petek, 7.: Zaprtje. generala.
Sobota, 8.: Piskač. Premijerski abonma.
Nedelja, 9.: Utopljena. Ljudska predstava.

LJUBLJANSKA OPERA.

(Začetek ob pol 20., spremembe označene.)
Četrtek, 6.: Črne maske. A.
Petek, 7.: Traviata. Gostuje ga. Vesel-Pola.
Sobota, 8.: Cigan baron. D.
Nedelja, 9.: Evgenij Onegin. Premijerski in D-abonma.
Ponedeljek, 10.: Zaprtje.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 6.: Zaprtje.
Petek, 7. ob 20.: Mati. Uprizoritev ženskega društva.
Sobota, 8. ob 20.: Proces Marj Dugan. Zadnjičkrat. Ljudska predstava po zelo nizkih cenah.

Krstna predstava angleške igre v Ljubljani

Kakšen pomen ima Oulda komad »Piskač se smeje«.

V soboto, dne 8. t. m. bo v ljubljanskem dramskem gledališču premiera igre angleškega pisatelja Hermana Oulda »Piskač se smeje« (The Piper laughs).

Ne bo navadna premiera. Ta komad ni bil še nikjer uprizorjen in bo torej v Ljubljani njegova krstna predstava. Poseben poudarek pa daje temu večeru avtorjeva navzočnost. G. Herman Ould bo prišel v Ljubljano, da vidi prvo uprizoritev svojega dela, čeprav bo dano v jeziku, ki ga ne razume.

Krstna predstava angleškega komada v slovenščini in ob avtorjevi navzočnosti je posebnost, kakor je zgodovina slovenske drame še ni zabeležila.

Ta stik med slovenskim gledališčem in angleškim pisateljem pa ni slučajen.

G. Herman Ould, generalni tajnik londonskega PEN-kluba, je bil lani mesec dni v Sloveniji. Slovence je spoznal baš po PEN-klubu. To bivanje na naših tleh je zapustilo v njem močnejše vtiske. Tako imamo Slovenci v tem gospodu novega iskrenega in vplivnega prijatelja.

G. Oulda je povabil sofijski PEN-klub v Bolgarijo, kjer bo njegov gost. V petek, dne 7. t. m. se pripelje iz Benetk, kjer se trenutno muči, v Ljubljano in bo v soboto navzoč pri premieri. Prve dni prihodnjega tedna namerava odpotovati v Sofijo. Dne 22. junija bo v Zagrebu; tam bodo uprizorili njegovo igro »Ples življenja«. Odtod bo krenil na Dunaj in se udeležil mednarodnega kongresa PEN-klubov.

Ljubljanski PEN-klub je pričakoval v teh dneh tudi ustanoviteljice PEN-klubov gospo Dansen-Scott, ki bi se bila rada odzvala njegovemu vabilu, če bi se bil dunajski kongres vršil nekoliko prej. Ob tem času je žal zadržana. Nem topleje bo Ljubljana pozdravila angleškega pisatelja ob priliki premiere njegovega dela v Narodnem gledališču. V »Piskaču« bomo spoznali kos angleškega socialnega in političnega življenja — borbo med zastopniki individualnih in socialnih stremeljav ter bridke prevare slednjih.

V času, ko vsa Evropa govori o rezultatu angleških volitev, bomo imeli v Ljubljani krstno predstavo igre iz angleškega političnega življenja.

Zato pravimo, da ne gre za vsakdanjo premiero. Gre za začetek dalekosežnih, kulturnih in osebnih stikov z Angleži, z Londonom.

Zaradi tega pohitimo v soboto v dramsko gledališče!

Dragotin Kette v češčini. Praski mesečnik »Slovanski prehled« je objavil v pravi kar izšli 5. številki kratek članek o Dragotinu Ketteju iz peresa J. Skrbinskega. Piše se tesno naslanja na Aškerčev uvod Kettejevi posmrtni zbirki. Frank Hermann pa je prevel s pomočjo prof. Skrbinskega te Kettejeve pesmi: »V samotah«, »Romance«, »Skozi gost je šel«, »Na očetovem grobu« in »Ne v album« in srec. Prevodi so precej uspešni.

Iz praskih slovanskih mesečnikov. Izmed člankov v 5. številki »Slovenske Rundschau« zasluži čitanje zlasti eseja Pavla Eisnerja »Otokar Březina Sendung« in »Die Filmkunst der Sowjetunion«. Slovenska kultura je zastopana v glavnem s poročilom o novi izdaji Prešerna in izmed teh je posebno zanimiv simpatično spisan pregled italijanske, v Giustija o slovanski literaturi in umetnosti v Italiji. — V majinski številki »Slov. prehled« je splošno zanimiva razprava St. E. Klima, v kateri dokumentirano, z obilnim statističnim materialom zavrača madžarske pretenzije na slovaško ozemlje. O idejni smeri v ukrajinski sovjetski literaturi piše V. Charvat.

Praska skupina Hudožestvenikov. Ni dovolj znano, da se je po veliki turneji moskovskega Hudožestvenega teatra v Evropi in Ameriki vrnila v domovino največja in najuglednejša skupina, manjša, drugovrstna, a še vedno zanimiva skupina pa se je ustalila v Pragi. O nji ni mnogo slišati. Sedaj je zaključila daljše gostovanje v Varšavi. Kritika jo je sprejela izprva zelo hladno, češ, da ima prester, že preveč obrabljen repertoar (Čehov, Ostrovski, Dostojevski). Po nekaj predstavah se je tudi kri-

tika ogrela, dočim je obitnost sprejelo praško-ruske igralce takoj v začetku z velikimi simpatijami. Ta skupina namerava ba je posetiti tudi Jugoslavijo.

»Venac«, najboljši srbski mladinski list, je izšel v dvojnem obsegu (9.—10. številka) s pestro vsebino. Literarni prispevki so iz peresa prvih srbskih pesnikov in pisateljev: Sime Pandurovića, Izidore Sekulić, Desanke Maksimović, in dr. Zanimiv je potopis »Do Čikaga in natrag« (prevod iz bolgarščine); lepo je prevedena in obilno komentirana druga knjiga Virgilijevega »Kmetijstva«. Urednik Jeremija Živanović je prispeval članek o Gogolju. Drugo polovico zvezka zavzemajo prispevki srednješolcev, ki ne kažejo, da bi pešalo zanimanje mladine za literaturo in da bi bili pojavi mladih pesnikov redkejši. Studentka Dora Pilkočeva opeva n. pr. slovenske Karavanki: »... I bele duboke tišine, planine u snu i snegu, — i sva ta meka svetlost, taj fin i nežan sjaj — zovu me k sebi, zovu...« »Venac« urejuje že dolga leta prof. Jeremija Živanović, ki je ustvaril iz njega resen in pomemben mesečnik.

»Gajrete«. Naši muslimani v Bosni in Hercegovini, združeni v prosvetnem društvu »Gajrete«, izdajajo že delj časa mesečnik, ki se imenuje »Gajrete«. Ta list ni samo društveni organ, marveč je tudi ogledalo muslimanske prosvete v obeh deželah. Odkar je prevzel urejevanje znani pripovednik Hamza Humo, o čigar orijentalno zgodbi in bujni novelah so pisale s priznanjem tudi slovenske revije, je »Gajrete« center srbohrvatskih književnikov muslimanske vere. Ta opredelitev pa ni verska (predvsem muslimanski književniki ne zastopajo nobenih verskih tendenc v svojih spisih, vrhu tega sodelujejo tudi pri raznih drugih književnih listih), marveč razodeva zgolj udanost tradiciji. Obenem kaže simpatično stremeljenje po civilizacijski in kulturni povzdigi muslimanskega elementa. V junjski številki so izšli pesmi Munira Sahinovića, Hamida Dizdara, Rize Ramića, Hajrudina Bujakalića, novele »Devoyka« izpod litice Hasana Kikića in dr. Mladi muslimanski poetje se bavijo večinoma s erotičnimi motivi, Sahinović pa je udaril na socialno plat. Izšla sta tudi dva članka, ki sta v zvezi z muslimanskimi verskimi problemi. Tako Hafiz A. Bušatić razpravlja o vprašanju starih pokopališč in o erestvih za versko vzgojo, H. C. pa prevaja predavanje teologa Maulvi-Sadr-ud-Dina, ki ga je imel na Keyserlingovi »Soli modrosti« v Darmstadtu. Muslimanski verski interesi se očitno sudejo največ okoli praktičnih moralnih vprašanj. Med društvenimi poročili čitamo vesti o živahnem delovanju Gajretovih diletantskih odrov; iz besedila in po slikah posnemamo značilno novotarijo, da nastopajo tudi muslimanke — nezakrite, osvobodjene iz suženstva tisoletnih predsodkov.

»Panthéon«. Šesta številka te internacionalne zagrebške revije je pridobila med drugim članek Mladena Horvata »Graditi, ne rušiti«, Bognerjevo oceno Remarqueovega romana »Im Westen nichts neues«, razpravo I. Bognerja »Od simbolizma do impresionizma«, članek Boža Lovrića o češkem pesniku M. Retteju in J. J. Škavića o Jeanu Mariju Guyanu. J. Bogner ocenjuje roman Miloša Crnjanskoga »Sobec«. Izmed tujih avtorjev so zastopani s prispevki v izvirniku R. Waleon (Die Technik der Regie und das moderne Theater), madžarski pesnik Karinty Frigyes (Dve pesmi), Guido de Verona (»La tazza di the«). Revija je interesantna in moderna, mislimo pa, da so veliki večini čitateljev izvirni prispevki v tako malo znanem jeziku kot je madžarski samo potiskani papir in nič več. »Panthéon« se naroča v Zagrebu, Boškovićaeva ulica 7.

Antologija češke poezije v francoščini je pripravila Čehinja Zita Uterjeva, izdal pa jo je Victor Peterka v Parizu. Vzlic temu, da »Les Nouveaux Littéraires«, ki beležijo to zbirko, naglašajo, da so vezi med Českoslovaško in Francijo številne in močne, se zdi, da so zaenkrat v tem odnosu aktivni predvsem Čehi. Iz češčine na francoščino prevajajo Čehi in Čehi morajo tudi izdajati francoske prevode, dokler se ne bo pariški založniški svet otresel zakrnljenih predsodkov o vrednosti majhnih literatur.

»Rossija i slavianstvo«. Tednik, ki ga izdaja v Parizu emigrantska skupina Petra Struveja kot »organ nacionalno - osvobodilne borbe in slovanske vzajemnosti«, je dosegel nedavno 25. številko in pokazal, da je seriozen informator Rusov o slovanskih razmerah. Izhaja normalno na osem straneh velikega formata, v starem pravopisu, ilustriran. Redne dopisnike ima v Beogradu, Sofiji, Pragi in v drugih večjih slovanskih centrih ter nudi dobre preglede kulturnega, političnega in gospodarskega življenja. Informativna služba iz Jugoslavije se vrši preko Beograda, vendar nekoliko škodo Zagreba in Ljubljane; v tem pogledu bi želeli remedure. »Rossija i slavianstvo« je zanimiva tudi za informacije o ruskem življenju, v kolikor se odigrava v emigraciji; vsesti o razmerah v domovini prihajajo po večini preko inozemstva in zastopajo staljšee emigrantskih krogov. Zanimiva sta feljton ter literarni in umetniški pregled. Med pripovedniki srečujemo znana imena, n. pr. romanopisca Šmelova in dr. List stane za Jugoslavijo 100 din na leto.

V »Collection d'auteurs tcheques«, ki jo izdajata Grasset v Parizu in »Aventurum« v Pragi, je izšel kot 3. zvezek francoski prevod »Angleških pisem« Karla Čapka, ki so vzbudila celo v Angliji veliko priznanja.

Radio

Četrtek, 6. junija.

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti in reproducirana glasba. — 17: Koncert radio-orkestra. — 18.30: Antologija slov. lirike. — 19: Češčina. — 19.30: Ura slovanske literarne zgodovine (dr. Grafenauer). — 20: Koncert železničarskega glasbenega društva »Sloga«. — 21: Koncert radio-orkestra. — 22: Napoved časa in poročila.

Petek, 7. junija.

LJUBLJANA 12.30: Reproducira glasba. — 13: Napoved časa, borzne vesti in reproducirana glasba. — 17: Koncert radio-orkestra. — 18: Primerjajoče veroslovje. — 18.30: Gospodinska ura. — 19: Francosčina. — 19.30: Iz glasbenega sveta. — 20: Večer poljske glasbe, izvaja radio-orkester. — 22: Napoved časa in poročila.

ZAGREB 13.15: Reproducira glasba. — 20.30: Zabaven večer. — BEOGRAD 12.45: Reproducira glasba. — 20.25: Koncert operetne glasbe. — 21.30: Poročila. — 21.40: Recitacijski večer. — 22: Pevski večer. — PRAGA 16.25: Popolnanski koncert. — 19: Koncert godbe na pihala. — 20: Veselogra. — 22.25: Koncert lahke godbe. — BRNO 19.05: Orkestralni koncert. — 20.15: Veselogra. — 22.25: Prenos koncerta iz Prage. — VARŠAVA 15.50: Reproducira glasba. — 17.55: Koncert orkestra mandolin. — 20.30: Simfonični koncert. — Prenos inozemskih postaj. — DUNAJ 11: Dopoldnanski koncert. — 16: Koncert orkestra. — 17.25: Glasbena akademija. — 20: Verdijeva opera »La Traviata«. — Večerni koncert orkestra. — BERLIN 17.30: Popolnanski koncert. — 20: Prenos iz dr. opere Richard Straub: »Elektra«. — FRANKFURT 20.15: Donizettijeva koncertna opera »Lucia de Lammermoor«. — 21.45: Koncert skladb Siegfrieda Wagnerja. — 0.30: Nočni koncert. — LANGENBERG 17.45: Večerni koncert orkestra. — 20: Z vetrovi in oblaki (orkester in solisti). — Koncert lahke godbe. — STUTTGART 16.15: Popolnanski koncert. — 18: Koncert orkestra. — 20: Koncert godbe na pihala. — 22: Jazzband. — BUDIMPEŠTA 9.15: Dopoldnanski koncert. — 17.40: Orkestralni koncert lahke godbe. — 20.10: Reproducira glasba. — 21.45: Koncert godalnega orkestra. — Koncert ciganske kapele. — LONDON 19.45: Volaska godba, pevski koncert in violinske skladbe. — 21.35: Operni večer. — 23: Presenečenja in godba za ples. — RIM 17.30: Popolnanski koncert. — 21: Ronzotova opereta »La Citta Rosa«.

Opozorilo za radio amaterje

Ministrstvo za javno vero, direktorja za pošte in brzojav je izdala veliko opozorilo, v katerem opozarja radio-amaterje na dolžne glede prijave radio-aparatur. V zadnjem času se namreč zelo množe primeri, da radio-amaterji ali sploh ne prijavijo aparatov, ali pa vlagajo prijave prepozno. Instaliranje radio-aparatur brez tozadevnega dovoljenja je prepovedano. Kdor krši te predpise, se kaznuje z globo 900 Din. vrhu tega pa se aparat z vsemi pritlikalnimi zapleni v korist države. Proti takšni obsodbi ni priziva in more poštna oblast globo tudi sodnim potom izterlati.

Ministrstvo opozarja zlasti tudi na to, da se v nobenem primeru ne more ozirati na izgovor, da je bil radio-aparat instaliran samo za poskušnjo ali da je bila prijava odposlana na napačen naslov. Podrejene oblasti imajo nalog, strogo kontrolirati vse radioamaterje ter proti kršiteljem predpisov postopati kar naistotje. Da bi se kontrola neprijavljenih aparatov lahko izvrševala čim rigorozneje, je ministrstvo določilo nagrado 300 Din za vsakogar, ki ovadi oblastv imetnika kakega neprijavljenega aparata.

Dopisi

RADOVLJICA. Sokolsko društvo v Radovljici naznanja, da se bo vršila javna tombola, določena pravno na 9. t. m., nepreklicno v nedeljo 16. t. m. ob pol 4. popoldne. Glavni dobiček, sobno opravilo iz trdega lesa, ki občinstvo lahko ogleda vsak dan v Sokolskem domu.

TOPLICE PRI NOVEM MESTU. Naše Sokolsko društvo je v kratkem času priredilo dve prav lepi in zabavni prireditvi v razredilo naraščanja in članstva. Prva prireditev je bila na binkoštno nedeljo v kopališkem parku za deco in naraščaj, kjer so se mladi telovadci zabavali ob navzočnosti staršev in bratov Sokolov z raznimi igrami in zabavami ter bili pogosteni. Zadnjo nedeljo pa je bila zabava s plesom v sokolski telovadnici, ki je bila kljub nasprotni agitaciji zelo lepo in dobro obiskana. Prireditve je posetilo

Ekonomika

ali trgovskega pomočnika

neozjenjenega, ki ima veselje do potovanja, sprejme vinska veletrgovina. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Stalna služba«.

Strojepisko-

stenoğrafino

izurjeno, s perfektnim znanjem slovenščine ter hrvaščine ali nemščine iščemo za takojšen nastop. Prednost imajo one, ki obvladajo oba zadnja jezika. Ponudbe na tovarno »TITAN« d. d., Kamnik.

Udruženje veletrgovca vinom i rakijom, Kraljevine SHS sa sedištem u Beogradu

traži sposobnog

sekretara

po mogućnosti jurista, sa poznavanjem trošarinskih i poreskih zakona, poznavanjem vinarke i alkoholne struke, te srpsko-hrvatskog i njemačkog jezika. Nastup 1. jula 1929. g. a za predradnje eventualno i odmah. — Reflektanti sa potrebnim podatcima i zahtevima neka upute svoje ponude na administraciju pod »Sekretar 88«.

7726

tudi več kopaliških gostov, ki so imeli prav lep in zabaven večer. Pevci Sokoli so zapeli prav dobro nekaj pesmic moškega in mešana zbor. V poletnih mesecih ima topliški Sokol v načrtu še več prireditev in telovadnih nastopov, kar dokazuje agilnost in veselje do sokolskega dela.

BELTINCI. V nedeljo 2. t. m. je priredilo tukajšnje Sokolsko društvo svojo akademijo s pestrim vzoredom. Upriporjena burka »Mutasti muzikant« je bila dobro naštudirana, čeprav so bile vse vloge, razen dveh, v rokah prvencev. Tudi šaljivi prizor »Brez zajtrka« sta dve domačinki prav dobro izvedli. Telovadne točke vzoreda so bile takisto dobro izvajane. Posebnost za Beltince pa je bila dobra deklamacija Sokoličev. — Obisk je bil za naše razmere ogromen, kajti poleg domačinov so posetili našo prireditev člani Sokolskih društev iz Sv. Lenarta, Ljutomer, M. Sobote in Dol. Lendave. Gmolen uspeh prav zadovoljiv. Čisti dobiček je namenjen gradbenemu fondu.

Čudodelna dejanja španskega doktorja

Ze kakšna dva meseca sem govori vsa Španija o novem zdravniku »čudo« delcu, dr. Asulru iz San Sebastian, ki se je specializiral na zdravljenje paralize. Ljudje romajo k njemu kakor na božjo pot in, če smemo verjeti poročilom v španskih listih, z vse večjim uspehom, nego če bi šli res na božjo pot. Ni ga bolnika-paralitika, ki bi mu v nekoliko sekundah ne pomagal do popolnega ozdravljenja. 56letna dama, ki je bila radi boleznj popolnoma ne-gibna,

je začela po operaciji skakati po sobi, druga dama, ki so jo nešteti zdravniki proglasili za neozdravljivo, je po čudežni intervenciji sansebastianskega doktorja sama stopila v avto, s katerim so jo pripeljali do njega. Takšnih primerov navajajo listi cel kup in ljudstvo veruje neomajno v čudežne sposobnosti dr. Asuera. Tem bolj pa ker je

njegova metoda preprosta in hitra, kakor smo že omenili. Gre za kaverizacijski postopek na določenem mestu nosa, tega organa, o katerem pravi dr. Asuero, da je bolj važen nego si mislimo. So še nekatere podrobnosti v

Zastoj. Vam pošljemo na ogled eno številko ilustrirane revije

Domači prijatelj

in

6838

Naš obzor

Pišite dopisnico na upravo, Ljubljana, Miklošičeva c. 13.

F. ČUDEN, Ljubljana

Prešernova 1

Poročni prstani

Izložili so na velesejmu paviljon F št. 224 - 226

Schubert & Salzer, Chemnitz

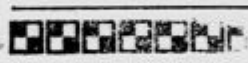
Sächsische Webstuhlfabrik (saška tovarna za statve).

7/2

Oglejte si prvovrstno biče (gaižle)

na velesejmu paviljon „G“ št. 373-383

tvrdje HINKO PERNE, Radomlje

V malih oglaših je siguren uspeh!

Grosisti in preprodajalci

Najceneje kupite množinske predmete za hišo in kuhinjo kakor tudi novosti iz prve roke. Obiščite me na velesejmu v mojem oddelku zunanji paviljon visavis paviljona Veba. — Poleg tega si oglejte na sejmu moji drugi oddelek v paviljonu H, št. 436—438, kjer zamorete izdelati najlepše vezne z mojim novim ročnim vezilnim strojem. — Vsak otrok zna z njim ravhati. To vse dobite pri tvrdki ADAM PLENNERT tovarna za izdelavo kovinskih in pločevinastih predmetov Schneberg - Neustädt, Sachsen.

Zahvala.

Za izkazano nam sočutje ob tragični, nemadni izgubi našega edinca

Rajkota

se vsem iz vsoga srca zahvaljujemo. Posebej se zahvaljujemo pokojnikom gg. tovaršem iz tovarne »Titan« in g. domžalskemu župniku.

Iskrena zahvala vsem darovalcem vencev in cvetja in spremljevalcem na njegovi zadnji poti!

7774

Rodbina Samsa.

150 dijaških nagrad v vrednosti 58.000 dinarjev!

Podroben razpis nagrad „Jutra“ za marljive dijake in dijakinje naših srednjih in meščanskih šol.

V velikonočni številki „Jutra“ smo razpisali nagrade za vse one dijake in dijakinje srednjih in meščanskih šol v Sloveniji, ki bodo končali šolsko leto vsaj s dobrim uspehom. Hoteli smo jih s tem bodriti k vztrajnosti in marljivosti v zadnjem tromesečju. Zavedamo se, da bo najlepše plačilo za pridno učenje spričevalo samo skupno z zavestjo storjene dolžnosti in doseženega uspeha. Naše nagrade pa naj bodo še posebno priznanje, vzpodbuda k nadaljnji vztrajnosti in obnem trajen spomin na lepe dijaške dni. Ker se bliža šolsko leto zaključku, objavljamo danes podrobnejši razpis „Jutrovih“ nagrad.

Nagrade.

Nagrade je prispevalo deloma „Jutra“ samo, deloma pa razne tvrdke iz Ljubljane in ostale Slovenije, ki so hotele podpreti našo lepo akcijo in tudi s svoje strani izraziti priznanje marljivim dijakinjam in dijakom. Tako imamo do danes nad 150 nagrad v skupni vrednosti 58.000 Din. Ker pa so nam še nekatere tvrdke obljubile svoje prispevke, se bosta število in vrednost nagrad gotovo še povečali.

Vse nagrade smo razdelili v tri glavne skupine: v splošne nagrade, v nagrade za posamezne zavode in v posebne nagrade.

A. Splošne nagrade.

Za te nagrade se lahko potegujejo vsi dijaki in dijakinje, ki dovršijo razred z najmanj dobrim uspehom in se za tekmovanje prijavijo. Vse prijavljence bomo najprej razdelili v dva oddelka: v oddelke višjih in oddelke nižjih razredov; vsak bo razdeljen nato še v tri skupine: v skupino odličnjakov, v skupino s prav dobrim in v skupino z dobrim uspehom. Za vsako izmed teh šestih skupin sta določeni dve nagradi; komu bosta pripadli, o tem bo odločal žreb. Nagrade pa so te-le:

1. Nagrade za višje razrede:

a) za odličnjake:

1. nagrada: tročevni kompletni radio-aparat „Ingenieur“ z zvočnikom „Figaro“, baterijami, anteno i. t. d. Darilo „Jutra“. Vrednost 3500 Din;
2. nagrada: kompletni foto-aparat Agfa „Standard“ 9×12, najnovejši model in najboljše izdelke, s ploščami, kemikalijami in drugim priborom. Darilo tvrdke Janko Pogačnik v Ljubljani. Vrednost 2100 Din.

b) za dijake s prav dobrim uspehom:

1. nagrada: dirkalno kolo znamke „Tribuna“. Darilo tvrdke „Tribuna“ Fr. Batjel v Ljubljani. Vrednost 2500 Din;
2. nagrada: kompletni fotografski aparat „Voigtlander-Wag“ 9×12, s ploščami, kemikalijami, papirjem itd. Darilo drogerije „Sanitas“ v Celju. Vrednost 2000 Din;

c) za dijake z dobrim uspehom:

1. nagrada: kolo znamke „Orkan“. Darilo „Jutra“. Vrednost 2200 Din;
2. nagrada: fotografski aparat „Original Voigtlander“ 6½×9. Darilo „Jutra“. Vrednost 1320 Din.

2. Nagrade za nižje razrede:

a) za odličnjake:

1. nagrada: tročevni radio - aparat z zvočnikom. Radio-aparat — darilo tvrdke „Radiotehnika“.

(Tone Poljšak) v Ljubljani. Zvočnik — darilo tvrdke „Radioval“ v Ljubljani. Vrednost 2500 Din;

2. nagrada: kolo znamke „Record“. Darilo „Jutra“. Vrednost 2200 Din.

b) za dijake s prav dobrim uspehom:

1. nagrada: kolo znamke „Paris“. Darilo „Jutra“. Vrednost 1850 Din;
2. nagrada: enomesečno letovanje z „Jutrovčki“ v Martinšćici v mesecu avgustu. — Vrednost nad 900 Din;

c) za dijake z dobrim uspehom:

1. nagrada: enomesečno letovanje z „Jutrovčki“ v Martinšćici v mesecu avgustu. — Vrednost nad 900 Din.
2. nagrada: fotografski aparat „Voigtlander - Wag“ 9×12. Darilo „Jutra“. Vrednost 880 Din.

B. nagrade za posamezne zavode.

Poleg gori naštetih splošnih nagrad bomo določili tudi nagrade za vsak zavod posebej. Natančnejši razpored in število nagrad za posamezne zavode pa bo mogoče ugotoviti šele potem, ko bomo videli, koliko dijakov se bo s posameznih zavodov prijavilo za tekmovanje. Čim več bo prijavljencev, tem več bo nagrad za dotični zavod. Za vsako srednjo ali meščansko šolo, s katere se prijavljuje na tekmovanje vsaj 10 dijakov z dobrim ali boljšim uspehom, je določena najmanj po ena nagrada, za močnejše zavode pa največ po štiri. Ako se prijavljuje iz iste srednje šole večje število dijakov, jih bomo tudi v tem oddelku razdelili na dve skupini, na nižje in višje razrede. Nagrade se bodo razdelile z žrebanjem, vendar pa bodo imeli pravico do žrebanja samo oni prijavljenci, ki ne bodo dobili nobene izmed splošnih nagrad.

Važnejše nagrade v tem oddelku so:

- 25 nagrad, vsaka obstoječa iz dosedaj izšlih štirih knjig revije „Življenje in svet“ v zlati vezavi; vrednost posamezne nagrade 280 Din. Darilo „Jutra“. — Skupna vrednost 7000 Din.

- 60 nagrad, obstoječih iz najboljših in najbolj dragocenih knjig „Tiskovne zadruge“ v Ljubljani (več Albumov slovenskih književnikov, zbirke slovenskih klasikov, Jakopičevi zborniki, romani „Prevodne knjižnice“, potopisi itd. Vse knjige elegantno vezane. Darilo „Tiskovne zadruge“ in „Jutra“. — Skupna vrednost 6870 Din.

- 15 nagrad iz po enega Albuma Slovenije v bakrotisku in razkošni vezavi. Darilo „Jutra“. Skupna vrednost 4500 Din.

- 15 nagrad iz modnih predmetov za dijakinje (kompletne kopalne obleke, turistovske in skavtske opreme, manikure, torbice, dežni plašči itd.). Darilo tvrdke P. Magdič v Ljubljani. — Skupna vrednost nad 4000 Din.

- 10 nagrad risalnih garnitur (šestil). Darilo tvrdke M. Tičar v Ljubljani. Skupna vrednost nad 2000 Din.

- 7 nagrad za dijakinje (kopalne obleke, najfiniješe flornogavice znamke „Mravlja“). Darilo tovarne pletenin in trikotaže Fran Lajovic v Litiji. Skupna vrednost 784 Din.

- 3 nagrade „Slovenski pesniki in pisatelji“. Darilo „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani. — Skupna vrednost 500 Din.

C. Posebne nagrade.

Za nagrade v tem oddelku se lahko potegujejo vsi prijavljeni dijaki in dijakinje ne glede na to, ali so pri žrebanju za prva dva oddelka že dobili kako nagrado ali ne. Pač pa je potrebna, da so izpolnili one posebne pogoje, ki so za vsako izmed posebnih nagrad zahtevani. Nagrade so naslednje:

a) priznalne nagrade za najboljše dijake:

1. Maturant z najboljšim maturitetnim spričevalom dobi kompletno garnituro za pisalno mizo, aktovko in dva albuma. Darilo tvrdke Iv. Bonač v Ljubljani. Vrednost 1000 Din.

b) druge posebne nagrade:

1. Srednješolci, ki obiskuje ljubljanski konservatorij in jo med konservatoristi najboljše goslač, dobi originalno Mušičeve gosli. Darilo kr. dvornega goslarja M. Mušiča v Ljubljani. Vrednost nad 4000 Din.

2. Najboljši risar Srednje tehnične šole v Ljubljani dobi zlato turško liro. — Darilo tvrdke „Tribuna“ (F. Batjel v Ljubljani).

3. Komur bo sreča mila, da bo izžreban izmed vseh prijavljenih dijakov in dijakin, dobi Lubasovo originalno harmoniko. Darilo tvrdke F. Lubas v Ljubljani. Vrednost 2500 Din.

4. Za najmarljivejšega dijaka, ki obiskuje dijaško kuhinjo „Domovina“. Kompletna fina obleka po meri z enkratno garnituro perila. Vrednost 2000 Din. Darilo tvrdke Drago Schwab, Ljubljana.

Splošne določbe.

Vse nagrade, pri katerih ni določeno drugače, torej zlasti vse splošne nagrade in nagrade za poedine zavode (v skupini A in B), se bodo razdelile potem žrebanja ob navzočnosti kraljevega notarja. Čas in kraj žrebanja bosta objavljena par dni poprej.

Posebne nagrade (skupina C) bo komisija oddajala na podlagi spričeval, odnosno uradnih priporočil zavodov. V primeru enake kvalifikacije bo odločil žreb.

Kdo ima pravico do žrebanja za nagrade?

Pravico do žrebanja za nagrade ima vsak odličen, prav dober in dober dijak ali dijakinja državnih, komunalnih in zasebnih zavodov z višjim ali nižjim srednješolskim značajem v Sloveniji. V to kategorijo spadajo torej gimnazije, realne gimnazije, realne, srednja tehniška šola, učiteljska, trgovske akademije in meščanske šole.

Srednješolci in srednješolke z „odličnim“, „prav dobrim“ in „dobrim“ učnim uspehom izven Slovenije imajo pravico do žrebanja le, če so njihovi starši naročniki „Jutra“ in imajo naročnino v redu plačano.

Čas in način prijave.

Kdor se hoče udeležiti žrebanja, se mora pisмено prijaviti „Jutru“ (komisija za dijaške nagrade) v Ljubljani najkasneje do 6. julija popoldne. — Za prijavo bo treba izpolniti formular, ki bo objavljen v „Jutru“ na Vidov dan, dne 28. t. m. in ki ga bo treba iz tega „Jutra“ izrezati. Takrat bodo objavljena še podrobnejša navodila. Prijavi bo treba priložiti točen prepis letnega spričevala z navedbo splošnega uspeha.

Prednost za odličnjake in prav dobre dijake.

Pri žrebanju za splošne nagrade (skupina A) se bodo oni odličnjaki, ki v svoji kategoriji ne bodo izžrebanji, udeležili tudi žrebanja v kategoriji dijakov s prav dobrim uspehom. Vsi dijaki, odličnjaki in prav dobri, ki tudi v tej kategoriji ne bodo izžrebanji, pa se bodo udeležili še žrebanja v tretji kategoriji skupno z dijaki, ki bodo predložili spričevala z dobrim uspehom. Na ta način se bodo v skupini splošnih nagrad udeležili odličnjaki žrebanja trikrat, dijaki s prav dobrim uspehom pa dvakrat.

Oddaja nagrad.

Imena izžrebanih dijakov in nagrade bomo objavili v „Jutru“. Nagrade bomo izročali osebno ali pa dostavili po pošti odnosno železnici proti temu, da nam bo vsak izžrebanec predložil v vpogled original spričevala. Kolesa in druge nagrade se bodo po izžrebanju zamenjale po možnosti in potrebi za dijake in dijakinje.

Razstava in spopolnitev nagrad.

Dragocenejše nagrade bomo do konca šolskega leta razstavljali v izložbah naših uprav, razen tega pa tudi v izložbah tvrdk, ki so poklonile svoje prispevke za nagrado. „Jutra“ si pridržuje pravico, da v tem razpisu navedene nagrade še spremeni, vendar pa le na boljše, tako da se vrednost označenih nagrad še poveča, v nobenem primeru pa ne zmanjša. Vse eventualne spremembe bomo pravočasno objavili.

V Ljubljani, dne 5. junija 1929.

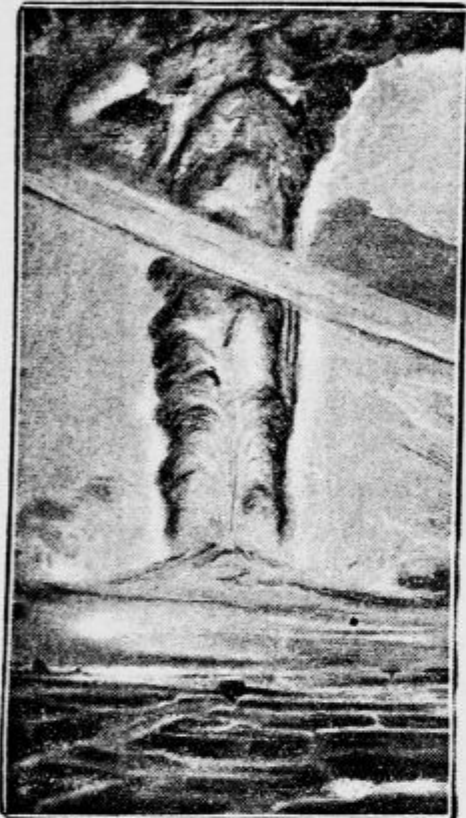
Konzorcij „Jutra“.

Iz življenja in sveta

Lava jemlje smer proti Pompejem

Erupcija Vezuva vedno večja in opasnejša — Oblast je začela izpraznjevati ogroženo okolico ognjenika

Se niso popravljena opustošenja, ki jih je lani povzročil vulkan Etna na Mascaliju in drugih krajih, že prihaja iz Italije nova vest o pojačanem delovanju ognjenika Vezuva, vsakemu znaneja že iz šolskega berila. Kakor pri strašnem izbruhu l. 79. po Kr. se mase lave tudi sedaj vane proti Pompejem, in sicer z veliko brzino. Lava se pomika proti Terzignu-Ottajanu ter je že dosegla gozdove, ki so več kilometrov oddaljeni od ognjenikovega žrela. Prebivalstvo je kajpada huje vznemirjeno, in po vsej pravici. V ogroženih krajih se vrše procesije s svetniki.

Steber dima, ki se vali iz ognjenika

škimi podobami, kajti ljudstvo se v prvi vrsti zanaša na božjo pomoč. Medtem pa so v teku mrzlične priprave za izpraznitev ogroženega pásu. Pri teh pripravah sodeluje tudi vojaštvo, ki bo kakor lani pri Mascaliju skrbelo, da bo pri morebitnem razširjenju katastrofe čim manj človeških žrtev.

Ravnatelj observatorija na Vezuvu priznava, da je situacija opasna. Lava se razliva iz nove razpoke na stožcu in hiti naprej s hitrostjo 3 m v sekundi. Dolina Inferno je baje že popolnoma zalita z gorečimi masami, ki ubirajo pot po pobočju navzdol. Nekaj rokavov lave se je usmerilo proti Cupacciu, kakor pri zadnjem velikem izbruhu leta 1906. Erupcije spremljajo močne detonacije in eksplozije.

Vezuv, ki se dviga 10 km jugovzhodno od Napolija kot izoliran hrib, ima dva vršaca na skoraj okroglem temelju. Ozemlje, iz katerega raste ognjenik, meji na morje. Pravi Vezuv je južni stožec, katerega ponikla glava pa se je po veliki erupciji l. 1906. dokaj izpremenila. Severni vrh se imenuje Monte di Somma. Vrh vulkana je zaradi bruhanja podvržen neprestanim spremembam.

Vznožje Vezuva je poseljeno z ljudmi. Vzlic dejstvu, da je nevarnost erupcij nepretrgana, biva tod okoli 80 do 100.000 duš, ki se bavijo s sadjarstvom in vinogradništvom, kajti kakor povsod v bližnjih razmerah, uspeva tudi tukaj izvrstna trta in najboljše sadje.

Glede na neprestane nevarnosti in v svrhu opazovanja Vezuva stoji na pobočju ognjenika v višini 603 m observatorij za meteorološke in potresomerne namene. Observatorij vodi pot iz Resine blizu Herkulanuma. Električna žična železnica na Vezuvo je bila ob izbruhu l. 1906. razdejana, pozneje so jo zopet popravili.

Gopša Ana Lindberghova

prej Morrowa, ki uživa z zmagovalcem Oceana neznanu kje medene tedne.

Tenis brez golih nog

Modni moralisti na Angleškem triumfirajo. V Wimbledonu, tej znameniti areni mednarodnih teniških veličin, so prepovedali ženskam nastopati s tako kratkimi nogavicami, da se vidijo golote nog do kolen in čez. Pravijo, da je ta preveč odkrita moda, ki jo je uvedla v Wimbledonu sama svetovna prvakinja v tenisu, miss Helen Wills, povzročala preveč nepazljivosti in pomot med moškimi igralci in sodniki, ki so namesto na žoge preveč gledali na nožice. Tudi občinstvo je koprumpiralo. V zadnjih časih so začele dame med njim v čim dalje večjem številu prihajati v odelu po vzorcu miss Willsove, tako da je postajalo moralistom, zagovornikom svetega žaklja čez vse telo, že kar nerodno. Namesto da bi ostali lepo doma, kjer se jim ni treba nad ničemer pohuševati, so pritisnili na odločilne činitelje in so pritisnili toliko časa, da so se ti vdali. Javnost in posebno ženske pa pravijo, da je tukaj, prav v nasprotju z volitvami, zmaga konservativna stranka!

Štiri leta v ženski obleki

O uspehi prevari nekega mladega Nemca javljajo iz Frankfurtu ob Meini. — Pred štirimi leti je emigriral v Ameriko mlad mož, ki je srečno dosegel novi svet, a je moral kmalu sprevideti, da tudi onstran Oceana ni vsakomur mehko postlano. Iskal je dela brez sreče. Slednji je spoznal, da prav lahko dobe v Newyorku službo nemške služkinje, po katerih je posebno veliko povpraševanje. Preoblekel se je v žensko in se ponudil v službo. Res se mu je sreča kmalu nasmejala. V hišo ga je vzela premožna obitelj v Brooklynu, pri kateri je ostal več let. Služil je ves čas jako dobro. Gospodar in gospodinja sta ga imela zelo rada, ne da bi vedela, da je njuna služkinja prav za prav možki Gosna je bila s »služkinjo« celo tako zadovoljna, da

ji je zvišala prejšnjo plačo od 80 na 120 dolarjev. Lant se je na ta način kmalu nabral denarja in se je te dni vrnil z nekim prekomornikom v Hamburg. Prišedel si je v Ameriki četrtilijona Din in s tem denarjem bo začel v Nemčiji nov življenje.

Nova izkopavanja v Atenah

Bogat Grk iz Egipta, Sanajot Aristofron, je nakazal Atenski akademiji 130.000 draham, da bi organizirala izkop Platonove akademije, kraj, kjer je učil nesmrtni Sokratov učenec. Ta kraj je sedaj ves pod zemljo in sicer tam, kjer se dviga dandanes kapela sv. Trifuna. Ker je tako dobro znan, menijo arheologi, da ne bo posebno težko spraviti najslavnejše učilišče starega veka spet na dan, saj denarja sedaj ne bo manjkalo. Upajo, da bodo izkopali tudi Prometejev altar, na katerem je v starih časih gorel »sveti ogenj«; ob tem ognju so si tekači prižigali svoje baklje. V spomin na to bodo v ostalem prihodnje leto za časa olimpijskih iger ob stoletnici grškega osvobođenja namesto običajnega maratonskega teka priredili tek z bakljami in upajo, da si bodo tekmovalci tedaj prižigali svoje baklje ob svetem ognju, ki bo gorel na dotlej obnovljenem Prometejevem altariju.

Tifus na Lloydovem parniku

Iz Lizbone poročajo, da je parnik »Sierra Cordoba«, last Lloydove družbe, dospel na Špansko iz Argentine in v Brazilijo in pripeljal s seboj 19 bolnikov, pri katerih so zdravniki ugotovili tifus. Neki potnik je med vožnje umrl. Na isti bolezni trpeči kurjački parnika je v vročici pobegnil iz ladijske bolnice in se vrgel v morje, kjer je utonil.

Junjski sneg v Ameriki

Njujorska vremenska opazovalnica javlja, da je bil letošnji 3. junij najhladnejši dan odkar obstoji njena ustanova. V okolici Bostona je snežilo, tri dni prej pa je zadela več ljudi solnčarica. Iz raznih krajev javljajo vremenske opazovalnice slano, ki je napravila mnogo škode na rastlinstvu.

Transoceanski polet šele l. 1930?

Večkrat so pisali listi, da nameravata letalca Koehl in Fitzmaurice, ki sta se proslavila s posrečenim podjetjem letala »Bremen« čez Ocean svoj polet iz Evrope proti Ameriki ponoviti. Sodilo se je, da se bo to zgodilo že letos. Kakor pa izjavlja Koehl sedaj nemškemu novinarjem, se to ne bo zgodilo. Polet je odgođen na prihodnje leto ker je letos za slična podjetja že prekasno. Na prihodnji vožnji pa ne bosta obremenila letala z gorivom kot zadnjič, marveč bosta skušala napolniti rezervoarje s tankanjem v zraku.

Cooganu so izrezali slepič

Iz Los Angelesa javljajo, da je bil znani filmski zvezdnik Jackie Coogan pred nekaj dnevi operiran. Izrezali so mu slepiča. Operacija se je posrečila in pacient že polagoma okrevaja. Coogan je kot mladostni igralec zadnje čase prišel iz mode. Očividno čakajo njegovi roditelji, da fant dozori, potem ga bodo skušali vnovič spraviti k filmu.

Žensko truplo na železniškem tiru

Kakor poročajo iz Krakova, se je zgodil pri postaji Milosna na progi Varšava—Tarnobrzeg skrivnosten zločin. Vodja nekega vlaka ki je prihajal iz Varšave, je opazil na tračnicah ležega človeka. Predno je mogel stroj ustaviti, je ta šel čez telo in ga prevezal na dvoje. Kakor so ugotovili, je bila to 18letno, zelo elegantno dekle, ki pa nikakor ni postala šele žrtev drvečega vlaka. To dekle so bili opazili v bližnjem kraju prej v družbi dveh moških. Smatrali so tujce za izletnike. Zdi se, da sta moška dekle umorila in jo položila na tir, da bi izgledalo, kakor da je izvršila samomor.

Zanzibarski sultan

potuje po Evropi in se je ustavil v Parizu.

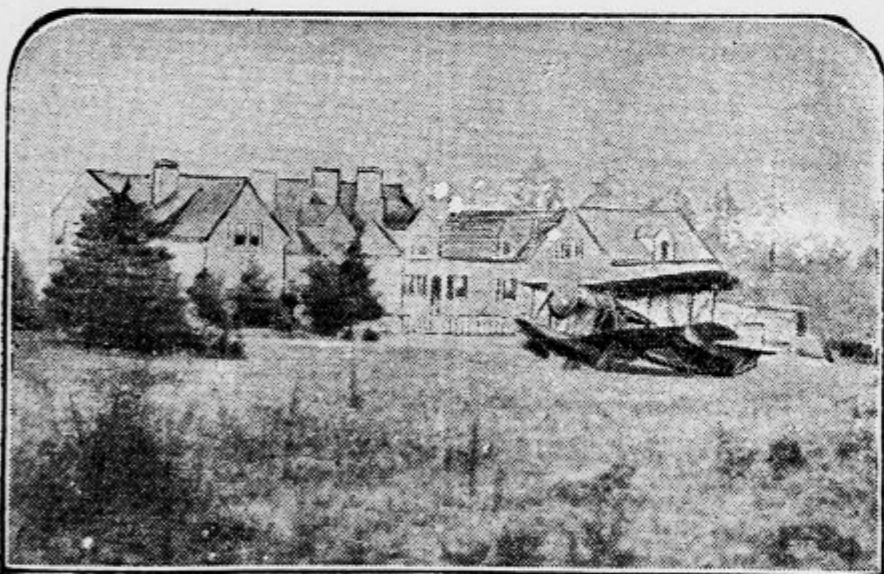
Nevsakdanji vzrok samomora

Na Dunaju se je vrgla v nedeljo služkinja Klementina C. skozi okno s tretjega nadstropja na ulico. Dobila je težke notranje poškodbe, da je njeno okrevanje kaj malo verjetno. Preiskava je ugotovila, da je izvršila poskus samomora zategadelj, ker se ji je ponosrečilo pripraviti kosilo, kakor ji je bila naročila gospodinja.

Rodbinska tragedija na Dunaju

Na Dunaju je ustrelil 52-letni ministrijalni svetnik dr. Rudolf Syman, uradnik poštne hranilnice, svojo ženo, dva otroka in sebe. Pokojnik, sin konservatorskega profesorja, je bil dvakrat oženjen. Prva žena mu je bila pevka Ema Jurenka. Z njo je živel s srečnem zakonu. Jurenka mu je rodila sina Herberta, ki je bil ljubljenec očeta in matere. Dr. Syman mu je najprej preskrbel vzgojiteljico v osebi Hedvike Ehrmannove, ki je bila sinu iz prvega zakona najprej dobra skrbnica. Ko pa jo je Syman vzel za ženo in je

sama postala mati, so se njena čuvstva napram pastorki ohladila. Svoje dete je oboževala, pastorka pa zamrzila. Sovraštvo je postalo tem večje, ker je bil pastorek zdrav, njen otrok pa slaboten in bolehen. Zdaj se je tudi razmerje med možem in ženo predrugačilo. Oba sta zapravljala, vsak na svoj račun. Dr. Syman je po nekkih verzijah celo živel dvojno življenje. V uradu je bil vesten, pošten in korekten uradnik, izven njega pa velik zapravljivec. Začel je jemati na posodo in to ga je upropastilo. Dasi je imel okoli 8000 dinarjev mesečne plače, ni mogel plačevati terjatve in družina je živela bedno življenje. Nekaj časa je čakal na zastanke, katere mu je dolgovala

Letovišče poslanika Morrowa v Englewoodu

Kjer sta prošli ponedeljek bila poročena polkovnik Charles Lindbergh in Ana Morrowa. Pred hišo aeroplan, s katerim se je ženin pripeljal k poroki.

G. Sim:

Brazgotina

V veliki sivi stanovanjski hiši je zavladovala obča zmeda, vpitje in hrušč; možki in ženske so letali po hodnikih in hoteli po stopnicah nizzdol. Na velikem dvorišču je bila nekaj trenutkov popolna tišina. Otroci, ki so se pravkar še veselo igrali, so se boječe stiskali k steni. Skozi vsa vrata so prihajale siromašno oblečene ženske, zbrale so se in jele govoriti o strašni nesreči. V kotu dvorišča se je zbrala majhna skupina, ki je obkrožila žensko, ležečo na tlaku.

Edini očividec nesreče je bila hišnica.

»Bila sem ravno pri pranju,« je pravila, »in kdaj pa kdaj sem se ozrla na okna drugega nadstropja, kjer je stala starka in umivala šipe. Ni mi šlo v glavo, odkod ženiči ta pogum, da se pripravi k temu delu, ne da bi se bila privezala na vrvi... Pomislite njeno starost! Gotovo jih ima že šestdeset... Petnajst let je že v hiši in vsakomur rada pomaga. Še včeraj je namestu mene pomivala stopnice, zakaj jaz sem morala v bolnico k možu...«

»Kako? Ali je pri tem opravilu padla z okna?«

»Seveda je padla dol. Saj vidite, kaj se je zgodilo... Nenadoma sem začula krik in predno sem utegnila razumeti, kaj se godi, je že ležala pred menoj s polomljenimi udi...«

Razen žensk je bilo videti okrog po-

nesrečenke samo še dva starčka, zakaj kar je bilo v hiši mlajših mož, so bili vsi na delu.

Nihče se ni upal pristopiti, a vsak je hotel videti in slišati, kaj se je zgodilo, in vsi so vzdihovali...

»Zdravnika bi bilo treba poklicati!... Koj za vogalom stanuje...«

»Saj so že šli ponj, a ga niso našli doma. Moja hči je stopila v bližnjo telefonsko celico, da pokliče pomoč iz bolnice.«

Ta mah je pogledalo solnce izza oblakov in obsijalo ponesrečenko. Čudna je bila videti: izrazite črte njenega obraza so bile zorane od globokih brazd, težka temna obleka ji je ogrinjala mršavo telo in na nogah je imela velike čevlje z nizkimi petami.

»Strašno je to,« je sočutno pripomnila ena izmed žen. »Sirotina ni imela Bog zna česa dobrega na svetu. Siromaštvo in skrb...«

»Ali je ne bi mogli položiti na kako posteljo?« se je oglasila druga.

Ponesrečenka je globoko vzdihnila. Zdaj pa zdaj je odprla oči in boječe pogledala na ljudi, ki so se bili zbrali okoli nje. Če se ji je kdo približal, je zakričala s hrupavim glasom, skušaje se premakniti, kakor bi hotela ubežati.

Njene noge so bile videti vse polomljene. Natančno ni bilo mogoče ugotoviti ali ima še kake druge poškodbe, zakaj videle so se le njene nenavadno velike noge.

»Nikar se ne premikajte! Taki pride zdravniki...« ji je šepnil nekdo.

S pridruženim glasom so si pravili ljudje razne bajke o starki — nihče ni vedel njenega imena — in vsi so se strinjali v tem, da je bila ponesrečenka siromašna, nesrečna ženska, ki je za nekaj novcev pometala stopnice, prala perilo in opravljala druga hišna dela.

Tisti mah so se ji hoteli približati otroci; ko jih je ena izmed žensk zapodila, so jeli kričati.

Naposled se je začelo brnenje avtomobila. Hitri koraki so se približali ponesrečenki.

Ljudje so odstopili.

»Gospod doktor, stara ženica se je ponesrečila...«

»Čistila je okna v drugem nadstropju...«

Namestu inšpekcijskega zdravnika bolnice je bil prišel policijski zdravnik.

Nagnil se je k nesrečnici in takoj razumel vse.

»Stopite malo nazaj,« je zapovedal.

»Pustite me samega...«

Prepal je njene ude, med tem ko so se ponesrečenki kakor v blaznosti zasvetile oči. Zdravnika, ki jo je preiskoval, pa se je lotila silna osuplost.

»Moški...!« je zamrmral med zobmi.

»In v taki obleki...«

Ponesrečenec se je hotel vzdigniti, vse moči je bral, da bi vstal, a se je takoj spet onemogel zrudi. Nog je imel zlomljene in iz rane na glavi mu je curljala kri.

»Poglejte, strežaja in šoferja!« je dejal zdravnik.

Med tem ko so odnesli ponesrečenca

v avtomobil, je zdravnik zaslišal hišnico.

»Petnajst let je tega, pravite? Ali tudi zanesljivo veste, da je minulo šele petnajst let, odkar je v hiši?«

Rešilni avto je pognal motor in odpeljal. Zdravnik se je še enkrat sklonil k možu, ki je ležal pred njim v ženski obleki; hotel ga je prijeti za roko, da bi čutil utrip.

Tedajci pa je vzkliknil od presenečenja, zakaj na njegovem palcu je zagledal veliko brazgotino.

»Hedouin!« je zajecjal.

Ponesrečenec se je srepo zazrl vanj. Z glave mu je zdrknila lasulja in pokazal se je del plešaste glave.

»Hedouin...« je s pridruženim glasom ponovil zdravnik.

Da, da, prav dobro se je še spominjal vsega... Bilo je strašno hudodelstvo, s katerim se je moral ukvarjati kot policijski zdravnik... V Pluteauxu je bila umorjena in oropana stara žena in morilec je bil prerezal žimnico, v kateri je nesrečna žrtev skrivala svoj denar. Domnevali so takrat, da je morilec odnesel sedemdeset tisoč frankov denarja. Zdravnik si je bil dobro zapomnil odtis prstov in tudi brazgotina na palcu mu je bila ostala v spominu...

Rešilni avto je drevil po ulicah.

»Kaj ne, da ste Hedouin?« je vprašal zdravnik.

Ponesrečenec je priklimal. Prejšnja groza in boječa navetost mu je izginila z njegovega obraza; ležal je tu kakor

človek, ki je pripravljen na vse in ki mu ne gre nič več do živega.

»Mislili smo, da ste zbežali čez veliko lužo?« je nadaljeval policijski zdravnik.

»Kaj ste storili s tistim denarjem?«

»Smehljal, poln nepopisne grenkobe je skrivil ponesrečenca ustnice.«

»O, denar... Mnogo denarja...« je zašepetal kakor v snu. Nato pa je zagajal:

»Osem in petdeset soldov je bilo vse, kar sem odnesel!«

Od bolečin se mu je spačil obraz.

»Osem in petdeset soldov...« je ponovil. »In toliko krvi... toliko strahu... Petnajst let groze podnevi in ponoči!«

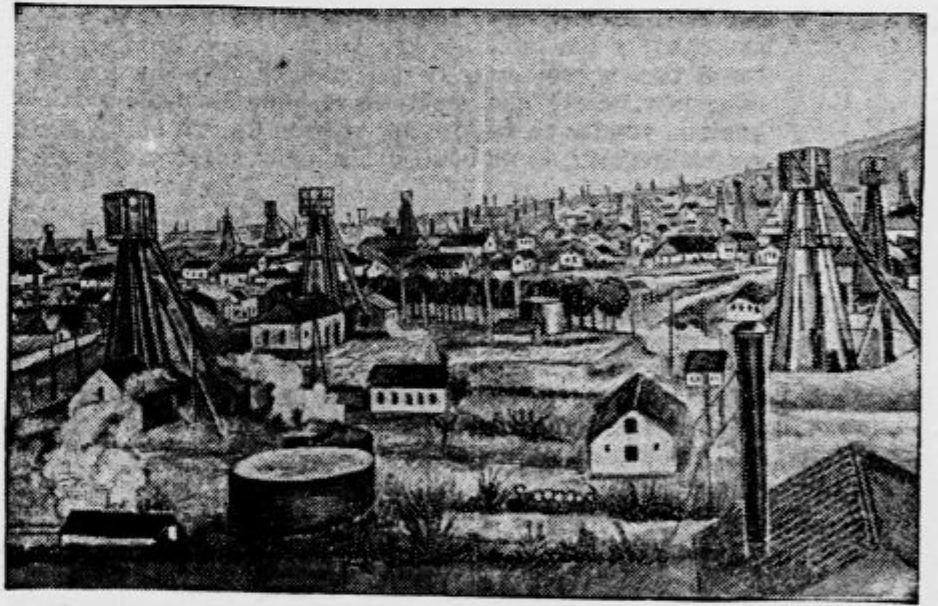
Njegove besede so bile komaj slišne, a videti je bilo, da hoče govoriti, da hoče dati duška svojem gnevu, ki ga je kar dušil.

»Joj, petnajst let sem igral ulogo ženske... pomival posodo, pometal stopnice... trpel pomanjkanje... vsako minuto trepetal, da me ne bi kdo spoznal... In vse to za osem in petdeset soldov!«

Glava mu je omahnila na blazine in smehljal sproščenja mu je zaigral na obrazu. Avto je zavozil na veliko dvorišče bolnice.

»Bolje je tako, mnogo bolje...« je dejal tiho. »Kaj mi pa grozi? Giljotina?... Naj bo... Pripravljen sem... Samo da ne bo več tega strahu!«

»Osem in petdeset soldov!...« je osuplo zajecjal zdravnik in mrzel znoj mu je stopil na čelo.

Moreni v plamenih

Kakor so listi poročali, je v Morenju, kjer se nahajajo veliki rumunski petrolejski vrelci, izbruhnil velik požar, ki še vedno ni pogasjen. Goreče naprave razširjajo neznošen smrad in stopnjujejo vročino že itak naseljenega ozračja. Eksplozija sledi eksploziji, plameni švigajo do 178 metrov visoko in v 1 kilometer širokem pasu so popokale vse šipe na oknih. Prebivalstvo je začasno ostavilo bivališča in se umaknilo v varnejše zavetje.

Michiel Zévaco:

142

V krempljih inkvizicije

Zgodovinski roman.

»Vi, gospa, niste navadna ženska. Zato vam tem rajši odkrito priznam, da se ne čutim vrednega velike časti, ki ste mi jo namenili. Preveč je v vas vladarice in ... premalo žene.«

Favsta se je zaničljivo nasmejala.

»Če je v meni preveč vladarice, je v vas premalo vladarja. Čas bi bil, da pozabite svojo bivšo osebnost in se zaveste, da ste poslej prvi za kraljem. Velika vloga vam je namenjena v svetu in zgodovini. Zdaj niste več človek, ampak bodoči kralj in treba je, da se navadite misliti tako, kakor pristojni kralju. Ali menite, da more biti med nama govora o ljubezni? Se malo ne! Ob vaši strani hočem in moram ostati vladarica, ne pa žena, prav tako, kakor tudi v vas vladar izpodrinuti moža.«

Torero je maloverno zmagal z glavo:

»Pri vas, ki ste se rodili in živeli vladarica, so taka čuvstva naravna. Toda jaz, gospa, sem navaden smrtnik, in kadar govori moje srce, ga tudi poslušam, kaj pravi.«

»In vaše srce je oddano,« je drzno dejala Favsta.

»Da, gospa.«

»Vedela sem. A ta pomislek me ni oviral. Pomudila, ki sem vam jo napravila, velja še vedno.«

»Toda me ne poznate, gospa. Moje srce je oddano, ne morem

ga vzeti nazaj.«

Favsta je zaničljivo skomignila z rameni.

»Kralj bo pozabil pustolovčeve ljubavne prigode,« je rekla. Drugače ne more biti.«

In ko je hotel Torero ugovarjati, ga je naglo prekinila in dodala:

»Ne recite ničesar nepopravljivega. Ko dobro premislite stvar boste prevideli, da imam prav. Odgovorili mi boste — kdaj? Recimo, po jutrišnjem. Jutri se boste uverili, da so nevarnosti, ki vas obdajajo, tako strašne, da se jim brez mene ne morete upirati.«

Ni mu dala časa, da bi ji odgovoril. Vstala je in končala s prijaznim glasom:

»Idite, princ, in vrnite se jutrišnjem. Z zaupanjem vas pričakujem. Vaš odgovor more biti samo tak, kakršnega želim. Do svidenja.«

To reči ga je odšla v rahlim, obenem pa tako oblastnim mahljajem roke, da ji ni mogel odgovoriti z besedami, ki so bile na jeziku.

Po Torerovem odhodu je Favsta dolgo premišljevala. Prav dobro je razumela dramo, ki se je odigrala v Torerovi duši. Čutila je, da mu je sreča ljubezni dražja od kraljevske krone, katero mu je ponujala.

Uspeh sestanika tedaj ni bil tak, kakor je upala in želela. Toda vse še ni bilo izgubljeno. Edina zapreka je bila Giralda; to zapreko je bilo treba spraviti s poti. Ko bo Giralda mrtva ali ugrabljena in onečašena — Favsta ni dvomila, da se mladi mož tedaj ukloni njeni volji.

Iztegnila je roko in pozvonila.

Čez nekaj trenutkov je stopil v sobo Centurion, ki je bil med

tem odložil preobleko, v svoji vsakdanji podobi.

Favsta je imela z njim dolg razgovor. Ko ga je natančno poučila kako naj ukrene zastran Giralde, je lopov odšel z zatrdilom, da se neutegoma loti izvršitve njenih povelj.

Favsta je nato stopila k svoji pisalni mizi, odprla tajni predal in vzela iz njega pergamen, ki ga je dolgo ogledovala.

»Zdaj nimam več razlogov, da bi hranila ta pergamen,« je zamrmrala, ko ga je spravila v nedrje. »Najbolje bo, da ga predam Espinosi. S tem ubijem dve muhi na en mah. Prvič si spet pridobim kraljevo in inkvizitorjevo prijateljstvo. Če že kaj sumita zastran zarote, ju lahko uspavam. In drugič: kar koli bo Filip ukrenil s tem pergamenom, bo vse v korist njegovega naslednika — v korist Torera in potem takem tudi v mojo korist in slavo.«

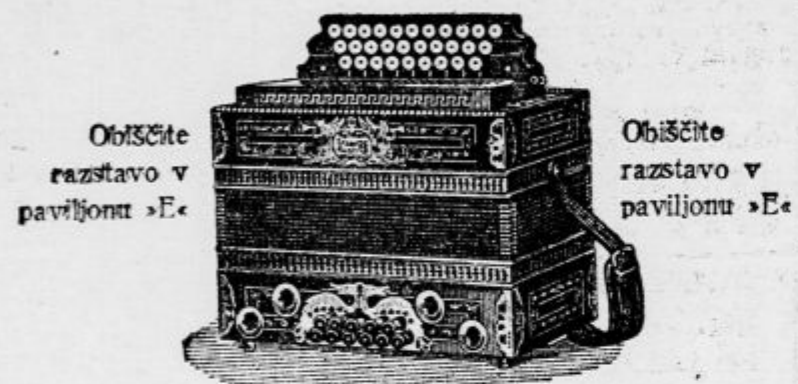
Po kratkem pomišljanju je dodala:

»Pardai!... Kaj poreče, ko zve, da sem dala pergamen. Espinosi? Njegova naloga, da ga prinese Henrik Navarskemu, bo s tem izključena. In kdo ve? Če že Espinosi izpodleti, s tem morda obenem rešim Pardailana. Prismojen, kakor je, bi v tem se v takem primeru smatral za osramočenega. In če se prvi vitez smatra za osramočenega in ne more oprati svoje sramote s sovražnikom krvi, jo opere s svojo lastno. Po tem takem bi se utegnil Pardailan ubiti... Nu, videli bomo!...«

Nato se je otrsela vseh misli in spet pozvonila. Čez nekaj minut se je Favsta na nosilcu ustavila pred vrati velikega inkvizitorja.

Favsta je imela z Espinoso dolg razgovor. Z nekaterimi pogoji, ki mu jih je povedala, mu je radovoljno vrnila usodno izjavo pokojnega kralja Henrika Valoiskega, ki je proglašala Filipa II. za dediča francoske krone.

Lubasova HARMONIKA

Kakor vsako leto, tako razstavi tudi letos od 30. V. do 9. VI. po vsem svetu znana izdelovalnica harmonik znamenite

LUBASOVE HARMONIKE

Tovarna Lubas izdeluje in prodaja več harmonik kot vsi ostali izdelovalci v Jugoslaviji skupaj

Zakaj?

Dobra kakovost! Poln glas! Prvovrstno delo!

F. Lubas & sin, Celovec, St. Veitstrasse 36, Avstrija. — Fru. Lubas, Ljubljana, Dunajska cesta 36, S. H. S. — Lubas - E. Habets, Genck, rue de la Station 17, Belgija. — Lubas - St. Steenich, Chisholm - Mina. U. S. A. Amerika.

En gros Specijalna En detaili
trgovina vozičkov in koles

V zalogi kolesne opreme in igrače za otroke
Renoviranje koles, vozičkov in šivalnih strojev

ZEMELROK OTON

Tržaška cesta — Gilnce Marijin trg 8

Sprejememo mladeniče za gasilsko četo.

Neko veliko industrijsko podjetje v Bosni sprejme nekoliko za gasilsko službo sposobnih mož od 25 do 30 let starih, neomejenih. Biti morajo podaniki naše krajevine ter neomadeževani, ki so že odslužili vojni rok, ter imeti sposobnost za gasilsko službo.

Prošnje je vpslati na administracijo tega lista pod šifro »Vatrogasci broj 183«. 7676

Malinska Otok Krk
„HOTEL VELEBIT“

Novo urejeni hotel z prvovrstno kuhinjo, vsakovrstna jedila, dobra vina in dnevno sveže pivo.

vse po zmernih cenah.

Postrežba točna in solidna. — Priporoča se prejšnji dolgoletni restavraciji in lastnik »Slavica« na Sušaku Franjo Cvetko, poslovodja hotela »Velebit«

Najboljši in najekonomičnejši
elektromotorji

iz znanih čeških tovarn
Škodovi Zavodi v Plznju

se nahajajo v velikosti 1/4 do 30 k. s. stalno v naši zalogi v Ljubljani. — Obrnite se na:

Zastopstvo Škodovih Zavodov
Ljubljana, Šelenburgova ul. 7.
Telefon 2966. 97

„Zacherlin“

staroznano najučinkovitejšo sredstvo za uničevanje vsakovrstnega mrčesa, uniči popolnoma muhe, bolhe, stenice, molje, ščurke, mravlje itd. ter njih ličinke. Zahtevajte ga samo v originalnih steklenicah in škatljicah z napisom »Zacherlin«.

6913

VELIKI SEJEM KOLES

»Ljubljanski dvor«, Pražakova ulica 19.

Najzadovoljnejše uporabljate za mesto in vas kolesa svetovno znanih znamk

Tudi na obroke!

„DÜRKOPP“

Tudi na obroke!

„Tehnik“ **JOSIP BANJAI**

»Ljubljanski dvor«

LJUBLJANA

Pražakova ul. 19.

v neposredni bližini glavnega kolodvora

REALITETNA PISARNA

„Posredovalec“

družba z o. z. v Ljubljani, se je s Sv. Petra cesta šte. 18

preselila

v Dalmatinovo ul. 11

(nasproti Delniške tiskarne)

Opozorilo!

Vsled slabo ponarejenih kemikalij
Vaš razmnoževalec Opalograph maže
in daje umazane in nejasne odčitse.

Prinesite aparat k nam, da ga vam zopet uredim, in to brezplačno. Za dobro delovanje aparata jamčim, ako boste kupovali Preservat in Fixat z varstveno znamko Globus pri

Lud. Baraža, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6

Glavna zaloga in samoprodaja original Opalographa.

Vam preti

od vboda otrovnih muh, ki nosijo s seboj bacile najgroznejših bolezni. Muha seda na najkužnejša mesta in tako okužena inficira vas. Vašo deco in vašo jed. Branite se te golazni in uporabljajte naj-
boljše sredstvo za uničevanje

Razpršite Shelltox samo potom Shelltox pršilnice, ki vam osigura-
va maksimum delovanja. Razpršena meglica Shelltoxa zalotene in-
sekte SIGURNO ubija n. v teku nekoliko minut

osvobodite Vašo hišo muh, moljev, komarjev, bolh, stenic, mravelj, ščurkov, njihovih jajc in ličink

Tiskarna navodila za uporabo dobite pri Vašem prodajalcu. Uporabljati Shelltox znači vzdrževati hišno higijeno v največji meri. Dobiva se v vseh mestih.

Parketne deščice Trstje za strop

Bakula (leseno pletivo) za strop in stene

Strešno lepenko in lesni cement

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradaška ulica 22 -- Tel. int. št. 2513

Na drobno! Brez konkurence! Na debelo!

Oglejte si specialne detalje in engros trgovine

Orvarskih lastnih izdelkov

Prepričali se boste, da je blago napravljeno iz prave in dolge konop-
lje, garantirano, in sicer vrvi za zvonove, transmisije, dvigala in za
telovadno orodje vseh dimenzij. Posebno močne opti za transmisije
(Mühlengurten), opti navadne vseh širskosti, vrvi in mreže za seno,
ribje mreže in vrvice, gugalne mreže (Hängematten), bombaževе vr-
vice za otroške postelje v vseh barvah, tržne torbice, vrvi za perilo,
strange, uzde, eunelue.povodce, tesarske, zidarske in trine vrvice,
trakove in vrvice za žaluze. — Motvoz in dreto po tovarniških cenah
Specijalno montiranje (šplasanje) vrvi za transmisije in dvigala se
izvrši solidno in točno.

PRVA KRANJSKA VRVARNA IN TRGOVINA S KONOPNINO
IVAN N. ADAMIČ, LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA št. 31 — TELEFON št. 2441

Podružnice: ribor, Vetrinjska ulica št. 20 — Telefon št. 454.

Celje, Kralja Petra cesta 33 — Kamnik, Sutila 4.

Naročila in poravnave se točno in vestno izvršujejo.

Hladilne naprave

Izolirane s plutovino za gospodinjstva, restav-
raterije in mesarje izdeluje »VEHA« d. z. o. z.,
Ljubljana, Gosposvetska 8.
Automatične hladilnice brez leda!

Dvokolesa najboljših svetovnih
znamk v veliki izbiri, zelo poceni
Najnovejši modeli otroških vozičkov
od preprostega do najfinišnega, in
igračni vozički v zalogi. Več znamk
šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franco. Prodaja na obroke.
»TRIBUNA« P. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
Ljubljana, Karlovska cesta 4.

VLAHOV ELIXIR, ki krepi in zdravi želodec, je edino R. VLAHOV

odlikovan na vseh svetovnih izložbah.
Ime VLAHOV z našo etiketo je zaščite-
teno po vseh državah sveta.

ČUVAJTE SE PONAREJANJ!

Švejkove pustolovščine

v svetovni vojni razveseljujejo ves svet.

Imamo jih tudi Slovenci v dveh knjigah.
II. knjiga, ki popisuje Švejkove doživljaje
na polovanju na bojišče za fronto, na fronti,
v ruskem vjetništvu in po vojni zopet v Pragi,
je pravkar izšla in velja broš. Din 46.—, ve-
zana Din 56.—. Dobiva se v

KNJIGARNI TISKOVNE ZADRUGE V LJUBLJANI
Prešernova ulica 54. ali Mariboru Aleksandrova cesta 13.